WSPÓLNOTA POLSKA

PISMO POŚWIĘCONE POLONII I POLAKOM ZA GRANICĄ

3/2022
EGZEMPLARZ BEZPŁATNY
ISSN : 1233-0051

30 lat
STOWARZYSZENIA „WSPÓLNOTA POLSKA"

Szanowni Państwo, Czytelnicy
i Przyjaciele Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

Okres letni 2022 roku obfitował w wiele wydarzeń zorganizowanych przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” w ramach projektów finansowanych przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Skoro trwają wakacje, to nie może zabraknąć naszej flagowej od trzynastu lat akcji „Lato z Polską”. W niniejszym numerze „Wspólnoty Polskiej” publikujemy bogatą relację pobytów wakacyjnych dzieci i młodzieży mieszkających poza ojczyzną, którzy dzięki także wsparciu samorządów mogli poznać kraj przodków i obcować na co dzień z językiem polskim. Takie wyjazdy są bardzo ważne dla podtrzymywania więzi najmłodszej Polonii i Polaków za granicą z Polską, aby zasiać w nich miłość do niej i przywiązanie. Turnusy organizowane przez nas trwały do końca września, dzięki czemu z oferty mogło skorzystać więcej osób.

Trzeci kwartał to także okres, w którym możemy zaoferować młodej Polonii zajęcia sportowe. Od początku działalności Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” wierzymy, że to właśnie sport stanowi najlepszy bodziec integrujący Polaków mieszkających poza granicami kraju oraz wzmacniający więzi z macierzą. W tym roku zorganizowaliśmy kilka obozów żeglarskie, zawody pływackie oraz rozgrywaliśmy turnieje piłki nożnej i siatkowej. Wszystkim tym wydarzeniom sportowym towarzyszą spotkania z wielkimi sportowcami, zwiedzanie miast oraz zajęcia integracyjne, w których młodzi ludzie mogą rozmawiać z rówieśnikami w języku polskim, zawierać przyjaźnie i wymieniać się doświadczeniami.

Wakacje to także okazja do przyjazdów Polonii i Polaków do ojczyzny, którym zaoferowaliśmy liczne wydarzenia kulturalne, jak trwający przez letni okres Festiwal „Kresowa Dusza” w Pułtusku z wystawami, koncertami, pokazami oraz możliwość nauki języka polskiego w ramach Letnich Akademii Kultury i Języka Polskiego w Toruniu oraz Ostródzie. Nie można zapominać także o Polonijnym Festiwalu Polskiej Piosenki, który odbył się po raz piąty w Opolu.

W tym roku Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” wzmacnia także dwa swoje filary. Powołaliśmy Polonijne Centrum Zdrowia w Domu Polonii w Ostródzie, gdzie już na początku 2023 roku rozpoczną się turnusy rehabilitacyjne dla dzieci z Ukrainy. Ponadto wspieramy także lekarzy i studentów polonijnych, którzy mieli okazję odbyć praktykę zawodową w polskich placówkach medycznych. Drugim filarem jest rozwój turystyki skierowanej do Polonii i Polaków za granicą. Powołaliśmy Radę Polonijną Centrum Turystyki, w której zasiadają eksperci w tej dziedzinie. O pozostałych działaniach Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” informujemy na bieżąco na naszej stronie internetowej www.wspolnota-polska.org.pl.

W niniejszym numerze „Wspólnoty Polskiej” zapraszamy także Państwa na Zaolzie, które jest pięknym przykładem świetnej organizacji Polaków poza granicami ojczyzny. Prężnie działające koła Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego oraz Domy Polskie pokazują siłę polskiego ducha, którego nie złamała trudna polsko-czeska historia XX wieku.

Życzę Państwu owocnej lektury!

Tomasz Różniak
Redaktor Naczelny

SPIS TREŚCI

AKTUALNOŚCI

LATO Z KRESAMI 2022 7

JĘZYK POLSKI DOŁĄCZA DO JĘZYKÓW URZĘDOWYCH W BRAZYLIJSKIEJ GMINIE ÁUREA 9

GALA FINAŁOWA KONKURSU „BYĆ POLAKIEM” 10

ANDRZEJ POCZOBUT Z NOWYMI ZARZUTAMI 14

SOS BIAŁORUŚ – CENTRUM POMOCY HUMANITARNEJ 15

POLSKA MŁODZIEŻ Z RÓWNEGO NA TURNUSIE W POLSCE 16

PÓŁKOLONIE W PROGIMNAZJUM IM. JANA PAWŁA II W WILNIE 16

UROCZYSTOŚĆ W KLUBIE OLIMPIJSKIM W KRAKOWIE 18

V POLONIJNY FESTIWAL POLSKIEJ PIOSENKI „OPOLE 2022” 20

RADA POLONIJNA CENTRUM TURYSTYKI STOWARZYSZENIA „WSPÓLNOTA POLSKA” 22

LETNIA AKADEMIA KULTURY I JĘZYKA POLSKIEGO W TORUNIU 24

MŁODZIEŻOWY AMBASADOR POLSKOŚCI 26

Z KOPERNIKIEM PRZEZ ŚWIAT 28

JUBILEUSZE

100. ROCZNICA POWSTANIA ZWIĄZKU POLAKÓW W NIEMCZECH 31

JUBILEUSZ 25-LECIA ZWIĄZKU POLAKÓW W KAZACHSTANIE 32

INICJATYWY WSPARCIA MEDYCZNEGO SWP

POLONIJNE CENTRUM ZDROWIA W DOMU POLONII W OSTRÓDZIE 35

SPOTKANIE W PAŁACU PREZYDENCKIM Z LEKARZAMI I STUDENTAMI MEDYCYNY POLSKIEGO POCHODZENIA 36

„MEDYCZNA” AKADEMIA KULTURY I JĘZYKA POLSKIEGO W OSTRÓDZIE 38

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Redaktor naczelny: Tomasz Różniak

Redaktor: Marcin Teodorczyk
Redaktor, projekt graficzny: Mariusz Pawłowski
Redakcja techniczna: Polonijna Agencja Informacyjna SWP

Wydawca:
Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”
Biuro Zarządu Krajowego
Dom Polonii w Warszawie
ul. Krakowskie Przedmieście 64, 00-322 Warszawa
Tel. +48 22 556-90-02,
E-mail: swp@wsponotapolska.org.pl
www.wspolnotapolska.org.pl

Projekt, skład, DTP: Polonijna Agencja Informacyjna SWP
Druk: Drukarnia Standruk, Adam Król
ul. Rapackiego 25, 20-150 Lublin

Nakład: 700 egz. ISSN : 1233-0051

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”

Wspólnota Polska.
Pismo poświęcone Polonii i Polakom za granicą

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”
ul. Krakowskie Przedmieście 64
00-322 Warszawa
Tel. +48 22 556-90-02
E-mail: redakcja@wspolnotapolska.org.pl
www. wspolnotapolska.org.pl

Numery archiwalne biuletynów dostępne są na stronie:
wspolnotapolska.org.pl/pismo/index.php

SPIS TREŚCI

LATO Z POLSKĄ 2022 40

SPORT POLONIJNY

SZKOLENIOWY OBÓZ ŻEGLARSKI DLA MŁODZIEŻY W OSTRÓDZIE 53

XIV MIĘDZYNARODOWY TURNIEJ PIŁKI NOŻNEJ YOUNG FOOTBALL CUP 2022 54

OBÓZ ŻEGLARSKI W WĘGORZEWIE Z UDZIAŁEM MŁODZIEŻY Z LITWY I ŁOTWY 56

MIĘDZYNARODOWY POLONIJNY TURNIEJ PŁYWACKI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY 57

OBÓZ LETNI DLA MŁODEJ POLONII „POLSKA POD ŻAGLAMI” 58

IV MIĘDZYNARODOWY POLONIJNY TURNIEJ PIŁKI SIATKOWEJ ŁOMŻA 2022 60

POLONIA I POLACY ZA GRANICĄ – CZECHY

POLONIJNA AGENCJA INFORMACYJNA POLACY NA ZAOLZIU 63

ODESZLI

STANISŁAW PAWLISZEWSKI (1930-2022) 70

ZBIGNIEW CIECHANOWSKI (1932-2022) 70

MIECZYSŁAW GIL (1944-2022) 71

DOMY POLSKIE W CZECHACH 75

PATRONI ROKU 2022

PREKURSORKA PEDAGOGIKI SPECJALNEJ – MARIA GRZEGORZEWSKA 77

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW
W RAMACH ZADANIA PUBLICZNEGO DOTYCZĄCEGO
POMOCY POLONII I POLAKOM ZA GRANICĄ 2022.

PUBLIKACJA WYRAŻA JEDYNIE POGLĄDY AUTORA/ÓW
I NIE MOŻE BYĆ UTOŻSAMIANA Z OFICJALNYM STANOWISKIEM
KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW

AKTUALNOŚCI

ZDJĘCIE: AGATA PAWŁOWSKA © POLONIJNA AGENCJA INFORMACYJNA

LATO Z KRESAMI 2022

W Domu Polonii w Pułtusku w dniach 8-10 lipca 2022 roku rozpoczęło się „Lato z Kresami 2022" w ramach Festiwalu „Kresowa Dusza" Stowarzyszenia „Wspólnota Polska". Wydarzenie zainaugurowała wystawa malarstwa i grafiki „Grodzieńskie inspiracje" Andrzeja Filipowicza, białoruskiego artysty polskiego pochodzenia.

Kresy Wschodnie, dawne wschodnie pogranicze Polski, stanowiły w okresie międzywojennym i dawniej część polskiego terytorium państwowego, a obecnie tworzą fragmenty obszarów państwowych Ukrainy, Białorusi i Litwy. Z własną specyficzną kulturą i obyczajem pielęgnowanym do dzisiaj. Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" zorganizowało cykl imprez organizowanych przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" w lipcu i sierpniu 2022 roku w ramach Festiwalu Kresowa Dusza w Domu Polonii w Pułtusku.

Urodziłem się w Grodnie, moja babcia jest Polką, mieszkała w Lidzie – mówi o sobie Andrzej Filipowicz. Twórca doskonale zdaje sobie sprawę z historycznego znaczenia Grodna, przyznaje, że w swoim malarstwie sięgał po wyobrażenia z czasów Stefana Batorego, powstania styczniowego, Elizy Orzeszkowej i bardziej współczesnych.

Artysta ukończył Państwowy Uniwersytet w Grodnie (Białoruś) na Wydziale Malarstwa i Rysunku. Uprawia malarstwo sztalugowe, w którym łączy różne materiały i konwencje. Poza tym artysta osiąga sukcesy w projektowaniu wnętrz, grafice oraz fotografii. Ma też na swoim koncie zrealizowane stypendia artystyczne w Stanach Zjednoczonych i Niemczech.

Koncert Kapeli „Lipka" to wydarzenie drugiego dnia „Lata z Kresami 2022" organizowanego przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" w ramach Festiwalu Kresowa Dusza, w amfiteatrze Domu Polonii – Zamku w Pułtusku. Otwierający koncert Wiceprezes Wspólnoty Polskiej Krzysztof Łachmański powiedział: Kapela Lipka to żywy dowód na to każdą muzykę da się odkrywać na nowo i tego państwu życzę. Znana i lubiana na całym Zaolziu kapela „Lipka" z Jabłonkowa reprezentuje Polski Związek Kulturalno-Oświatowy w Republice Czeskiej. W repertuarze – muzyka górali śląskich oraz innych narodów łuku karpackiego.

Koncert „Kapeli Warszawskiej Staśka Wielanka" to wydarzenie trzeciego dnia „Lata z Kresami 2022". Imię które nosi zespół upamiętnia jego założyciela Staśka Wielanka polskiego piosenkarza, kompozytora, multiinstrumentalistę, felietonistę ale przede wszystkim zbieracza folkloru miejskiego. Wielanek skomponował muzykę do ponad 1000 piosenek oraz 5 musicali. 1990 roku zdobył główną nagrodę w organizowanym przez emigrację polską we Francji konkursie im. T. Korian za wykonanie utworu „Ej wy, wierzby". Jako aktor zagrał między innymi w filmach Godzina W, Piosenki z mojej dzielnicy, Wycieczka na Pragę oraz Miasto.

JĘZYK POLSKI DOŁĄCZA DO JĘZYKÓW URZĘDOWYCH W BRAZYLISKIEJ GMINIE AUREA

Polonia brazylijska dokonała rzeczy bezprecedensowej w swojej historii – język polski dołączył do grona języków urzędowych w gminie Áurea w stanie Rio Grandę do Sul, obok języka portugalskiego, oficjalnego języka Federacyjnej Republiki Brazylii. To niewątpliwy dowód uznania dla wkładu naszych rodaków w rozwój społeczny i kulturalny Brazylii, a zwłaszcza miejsc, w których diaspora potomków polskich emigrantów – często z drugiej połowy XIX wieku – jest najliczniejsza.

Inicjatorem tego przedsięwzięcia jest Fabricio Vicroski (Wichrowski), działacz polonijny reprezentujący polską grupę etniczną w Kolegium Sektorowym na rzecz Różnorodności Językowej w Rio Grande do Sul, Brazylia (Colegiado Setorial da Diversidade Linguística do Rio Grande do Sul).

Wsparcie w tym procesie udzieliły BRASPOL – Centralna Reprezentacja Wspólnoty Brazylijsko-Polskiej, Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" oraz Instytut Języka Polskiego.

Obecnie projekt, na podstawie którego uznano język polski jako jeden z urzędowych, przekazany zostanie do innych gmin brazylijskich, w których podobnie jak w Áurea znaczący odsetek mieszkańców stanowią potomkowie polskich emigrantów.

Warto podkreślić, że projekt współurzędowość języka polskiego jest częścią większej inicjatywy. W planach jest inwentaryzacja i opracowanie funkcjonowania języka polskiego jako niematerialnego dziedzictwa kulturowego Brazylii, a w konsekwencji wpisanie go na krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

Skutkiem tego będzie – oprócz formalnego uznania – zobowiązanie prawne Republiki Brazylii do zachowania języka polskiego jako żywego świadectwa społecznego i kulturowego rozwoju kraju.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" od początku istnienia wspiera działalność Polonii w Brazylii polegającą między innymi na organizowaniu wydarzeń polonijnych, obchodów, zajęć języka polskiego.

Wydarzenie to jest również symbolicznym przykładem, który może być wzorem dla innych rejonów oraz krajów, w których mieszkają potomkowie polskich imigrantów.

GALA FINAŁOWA KONKURSU „BYĆ POLAKIEM”

2 sierpnia 2022 roku w Sali Wielkiej Zamku Królewskiego w Warszawie odbyła się trzynasta gala konkursu „Być Polakiem”. Dzieci, młodzież oraz nauczyciele ze szkół polonijnych na całym świecie odebrali nagrody i upominki.

Uczniowie przygotowywali na konkurs prace w jednym z trzech formatów: pracy plastycznej, pracy literackiej w języku polskim lub filmu wideo o konkretnej tematyce. Przedmiotem konkursu dla nauczycieli było przygotowanie konspektu lekcji gramatycznej.

Trzynasta edycja konkurs „Być Polakiem” zorganizowała fundacja „Świat na Tak” we współpracy ze Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska”. Motto przewodnie brzmiało: „Mieszkasz poza Polską. Twoje serce jest w Polsce”. Na konkurs wpłynęło ponad 1200 prac z 37 krajów.

Celem konkursu „Być Polakiem” jest uświadamianie i umacnianie tożsamości narodowej oraz kształtowanie postaw patriotycznych, które pozwolą na przygotowanie do pełnienia roli „ambasadora polskości” w kraju zamieszkania. Z kolei konkurs dla nauczycieli ma na celu promocję atrakcyjnych dla uczniów sposobów prezentacji wiedzy o języku polskim oraz zwrócenie uwagi nauczycieli na ważność nauczania gramatyki języka polskiego.

ZDJĘCIA: AGATA PAWŁOWSKA - POLONIJNA AGENCJA INFORMACYJNA

Podczas gali laureatom wręczono dyplomy oraz nagrody rzeczowe. Wśród wyróżnionych były osoby m.in. z USA, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Irlandii, Ukrainy, Bułgarii, Włoch i Kazachstanu. W imieniu nagrodzonych głos zabrała m.in. Victoria Billack (USA), która powiedziała: Jesteśmy młodymi ludźmi ze wszystkich stron świata. Każdy z nas ma inny charakter, kolor skóry, kulturę. Każdy z nas ma coś, co nas łączy – miłość do Ojczyzny i język polski, które towarzyszą nam w codziennym życiu. Będziemy te cenne skarby nosić i pielęgnować w sobie zawsze, aż do końca naszej ziemskiej wędrówki. Chociaż pochodzimy z różnych państw, kultur i światów łączy nas Polska.

Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego Konkursu „Być Polakiem" posłanka KO Joanna Fabisiak powiedziała, że uczestnicy konkursu są nadzieją Polski. Wskazała, że mają oni zobowiązanie do tego, żeby troszczyć się o Polskę, o flagę.

Do uczestników uroczystości list skierowała marszałek Sejmu Elżbieta Witek, który odczytał sekretarz stanu, pełnomocnik rządu do spraw Polonii i Polaków za Granicą Jan Michał Dziedziczak. Wspominając spotkania z laureatami poprzednich konkursów, Elżbieta Witek podkreśliła, że utwierdziły ją w przekonaniu, że ci wspaniali młodzi ludzie są nie tylko integralną częścią naszej wspólnoty narodowej, lecz przede wszystkim mocnym atutem i wielkim kapitałem Polski na świecie. Świadectwem tego są piękne i wzruszające konkursowe prace"

W swoim wystąpieniu Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" Dariusz Piotr Bonisławski powiedział, że w nadesłanych pracach widać było miłość młodych ludzi do Polski.

Galę uświetniły występy Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego oraz nagrodzonych dzieci, które na tę okoliczność skomponowały również specjalny hymn konkursu.

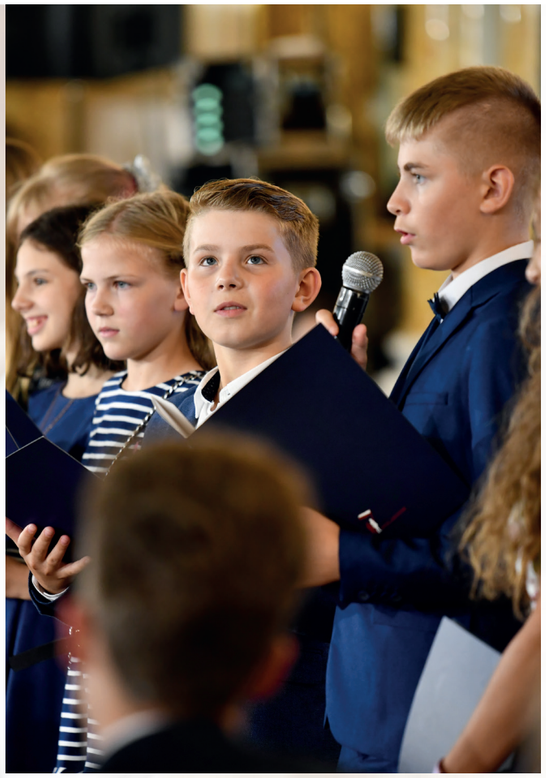

ANDRZEJ POCZOBUT Z NOWYMI ZARZUTAMI

Andrzej Poczobut korespondent polskich mediów na Białorusi i działacz polskiej mniejszości narodowej w tym kraju usłyszy nowe zarzuty w czasie zbliżającego się procesu sądowego. Paradoks sytuacji polega m.in. na tym, że dotyczyć będą czynów, które miał popełnić, będąc już w areszcie, a ponadto w momencie ich rzekomego popełnienia nie były w świetle białoruskiego prawa przestępstwem.

Andrzej Poczobut od 25 marca 2021 roku po zatrzymaniu w Grodnie przebywa w białoruskim więzieniu. 25 lipca 2022 roku polski dziennikarz miał wyjść na wolność, ale tak się nie stało. Przedłużono mu wówczas areszt o dwa miesiące. Według białoruskiego prawa to ostatnie możliwe przedłużenie aresztu, stąd proces jest niemal pewny. Na taką samą rozprawę w areszcie domowym czeka Angelika Borys, szefowa Związku Polaków na Białorusi.

Białoruskie Stowarzyszenie Dziennikarzy informowało niedawno, że sprawa Andrzeja Poczobuta wkrótce zostanie przekazana do sądu, a on sam zaczął zapoznawać się z jej materiałami, co na podstawie otrzymanych od niego listów potwierdziła małżonka Oksana Poczobut.

Absurdalne zarzuty

W przypadku Poczobuta stawiane mu zarzuty to m.in. „wzywanie do działań na szkodę bezpieczeństwa Białorusi" za co grozi wyrok od 4 do 12 lat pozbawienia wolności, ale tę sankcję wprowadzono jesienią 2021 roku, gdy Poczobut przebywał w areszcie śledczym.

Inny zarzut to „podżeganie do nienawiści na tle narodowościowym" zagrożony wyrokiem od 5 do 12 lat kolonii karnej, a wynika on z wypowiedzi dziennikarza o sowieckiej agresji 17 września 1939 roku.

Zgodnie z oficjalnym stanowiskiem białoruskich władz w 1939 roku doszło do „wyzwolenia uciskanych przez Polskę narodów ukraińskiego i białoruskiego".

Inną podstawą oskarżenia jest podtrzymywanie pamięci o żołnierzach Armii Krajowej, którzy według Łukaszenki byli formacją zbrodniczą, więc pielęgnowanie pamięci o niej jest działalnością przestępczą. To zasadniczo inna ocena historyczna, z którą z polskiej perspektywy trudno się zgodzić.

SOS BIAŁORUŚ CENTRUM POMOCY HUMANITARNEJ

W siedzibie podlaskiego oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" funkcjonuje, od czerwca 2021 roku SOS Białoruś – Centrum Pomocy Humanitarnej, a jego celem jest bieżąca reakcja na potrzeby polskiej społeczności za wschodnią granicą oraz doraźne działania solidarnościowe, wsparcie osób polskiego pochodzenia, które ze względu na swoją działalność prodemokratyczną i wynikającą z praw mniejszości narodowej znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.

Centrum oferuje pomoc dla tych osób, które ze względu na represje zdecydowały się na wjazd do Polski z zamiarem czasowej lub stałej emigracji.

Projekt powstał w partnerstwie Stowarzyszenia „Wspólnota Polska", Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie" oraz Fundacji „Wolność i Demokracja".

W projekcie wykorzystane zostanie wieloletnie doświadczenie organizacji w obszarze realizacji projektów humanitarnych dla Polonii i Polaków mieszkających poza granicami kraju.

Ze względu na eskalację działań represyjnych władz białoruskich wobec społeczeństwa i toczące się śledztwo wobec liderów ZPB liczba osób potrzebujących pomocy i objęcia systemową opieką adaptacyjno nie maleje.

Pomoc skierowana jest zarówno do osób samotnych, jak i rodzin z dziećmi. Działania realizowane w ramach projektu powinny zapewnić im poczucie bezpieczeństwa, ale przede wszystkim dobry start i szansę na normalne życie i funkcjonowanie w Polsce.

– W projekcie wykorzystane zostanie wieloletnie doświadczenie Wspólnoty Polskiej w obszarze realizacji programów i projektów humanitarnych dla Polonii i Polaków mieszkających poza granicami kraju oraz doświadczenie partnerskich fundacji w zakresie pomocy humanitarnej i solidarnościowej. Ze względu na eskalację działań represyjnych władz białoruskich wobec społeczeństwa i toczące się śledztwo wobec liderów ZPB przewidujemy, że grupa osób potrzebujących pomocy i objęcia systemową opieką adaptacyjno-bytową będzie stale się poszerzać. - opusje działalność prezes Podlaskiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" Anna Kietlińska.

POLSKA MŁODZIEŻ Z RÓWNEGO NA TURNUSIE W POLSCE

Grupa dzieci i młodzieży polskiego pochodzenia z Równego z Ukrainy przyjeżdżająca na turnus terapeutyczny do Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" w Siedlcach przekroczyła granicę i dotarła bezpiecznie do Lublina. Piętnaścioro dzieci i dwoje opiekunów zostało odebranych przez Kierownika turnusu Agnieszkę Skolimowską i otoczonych opieką psychologa.

Pobyt dzieci i młodzieży możliwy jest dzięki środkom Fundacji Charytatywnej Kongresu Polonii Kanadyjskiej (KPK) przekazanym do Stowarzyszenia „Wspólnota Polska". Należy zaznaczyć, że to kolejny taki turnus – poprzedni realizowany był w Domu Polonii w Ostródzie. Ze strony kanadyjskiej nad wszystkim czuwa Prezes KPK Janusz Tomczak.

Turnusy to również dowód na solidarność jaką okazują sobie nawzajem Polacy – wsparcie Polonii kanadyjskiej na rzecz rodaków z Ukrainy jest wyrazem ogromnego wsparcia.

PÓŁKOLONIE W PROGIMNAZJUM IM. JANA PAWŁA II W WILNIE

Progimnazjum im. Jana Pawła II w dwóch turnusach tygodniowych zorganizowało półkolonie dla dzieci spędzających wakacje w mieście. Stało się to możliwe dzięki wsparciu finansowemu Stowarzyszenia „Wspólnota Polska". Jego Oddział w Łomży, na czele którego stoi Hanka Gałązka, od lat troszczy się o rozwój polskich szkół na Litwie.

Z oferty półkolonii skorzystało około 100 dzieci w czterech grupach wiekowych liczących po 25 osób.

Spacery tematyczne po Wilnie to ciekawe doświadczenie dla starszych uczniów, którzy znają już twórczość Adama Mickiewicza. Wędrowanie śladami romantyków w roku polskiego romantyzmu, to najlepsza droga do zrozumienia miasta. Wiele emocji wzbudziła wizyta w Mejszagole, oddalonej od Wilna o 25 km. Większość uczestników półkolonii odwiedziła miasteczko po raz pierwszy. Historia Mejszagoły, wspomnianej w „Kronikach" Jana Długosza, bogata jest w legendy i prawdziwe wydarzenia związane z początkami chrześcijaństwa. Eksplorowanie Mejszagoły zakończyło się na wzgórzu, na którym kiedyś stał zamek królowej Bony.

Podczas obu turnusów półkolonii pogoda dopisywała, więc wykorzystywano czas na spacery po lesie. Powstał ciekawy projekt „Los śmieci", który uświadomił jak ważne jest dbanie o środowisko. Dzieci wracały do domów zmęczone, ale z uśmiechami na twarzach, pamiątkami przygotowanymi podczas zajęć i nieustannym pytaniem: „co będzie jutro?" i „dlaczego tak szybko kończy się dzień?".

Monika Urbanowicz
polonistka w Progimnazjum im. Jana Pawła II w Wilnie

UROCZYSTOŚĆ W KLUBIE OLIMPIJSKIM W KRAKOWIE

Z udziałem Prezydenta RP odbyła się uroczystość otwarcia odrestaurowanego Klubu Olimpijskiego mieszczącego się w Hotelu Francuskim w Krakowie. Podczas wydarzenia Andrzej Duda został uhonorowany Złotym Orderem Olimpijskim – najwyższym odznaczeniem Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego. Odznaczenie wręczył przewodniczący organizacji Thomas Bach.

> *Dziękuję za to niezwykłe wyróżnienie. Idea olimpijska jest bliska memu sercu. Czysty sport, gdzie wszystko zależy od człowieka, siły jego ducha to dziś kwintesencja sportu olimpijskiego na światowym poziomie* – podkreślił Andrzej Duda.

W wydarzeniu wzięli udział także: ministrowie Wojciech Kolarski i Jacek Siewiera oraz prezydenccy doradcy Piotr Nowacki i Rafał Kos. Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" (SWP) reprezentował sekretarz generalny Tomasz Różniak.

Historia Polskiego Komitetu Olimpijskiego sięga 12 października 1919 roku, kiedy to w sali konferencyjnej Hotelu Francuskiego w Krakowie został powołany Komitet Udziału Polski w Igrzyskach Olimpijskich. Organizacja miała przygotować polską reprezentację do udziału w igrzyskach olimpijskich i powstała w związku z zaproszeniem Polaków do wzięcia udziału w igrzyskach w Antwerpii. W grudniu tego samego roku został uchwalony statut Komitetu, który przyjął nazwę Polski Komitet Igrzysk Olimpijskich (PKIO). Obecna nazwa – Polski Komitet Olimpijski – funkcjonuje od 1925 roku.

Współpraca Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" z PKOl

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" od wielu lat współpracuje z Polskim Komitetem Olimpijskim, wspólnie są organizowane różne wydarzenia.

21 grudnia 2021 roku podczas posiedzenia Zarządu Polskiego Komitetu Olimpijskiego odbyło się podpisanie umowy o współdziałaniu Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" i Polskiego Komitetu Olimpijskiego określającą główne obszary oraz sposoby ich współdziałania na rzecz współpracy z Polonią i Polakami za granicą.

Umowa została podpisana, kierując się dobrem obywateli polskiego pochodzenia i Polaków żyjących poza granicami Kraju oraz dążeniem do uczynienia działalności krzewiącej ideę olimpijską popularyzującej sport i rekreację jako istotnej płaszczyzny zbliżającej Polonię do Polski oraz aktywizującej i integrującej ją w krajach jej zamieszkania.

ZDJĘCIA: KANCELARIA PREZYDENTA RP

V POLONIJNY FESTIWAL POLSKIEJ PIOSENKI „OPOLE 2022”

Polonijny Festiwal Polskiej Piosenki odbył się w dniach 12-15 sierpnia 2022 roku w Opolu. Była to piąta jego edycją, która tak jak poprzednie, okazała się okazją do polonijnych spotkań, nawiązywania nowych kontaktów, planowania współpracy artystycznej, organizowania wspólnych koncertów w krajach swojego zamieszkania.

Młodzież polonijna, wychowana poza krajem, często nie zna piosenek będących kanwą naszego dziedzictwa muzyczno-wokalnego. Opolski festiwal polonijny stwarza mechanizmy sprzyjające ich poznawaniu. W tym roku w regulaminie V PFPP „Opole 2022”, zawarta była rekomendacja śląskiej pieśni powstańczej i niektórzy wykonawcy, zwłaszcza ci młodzi, mieli okazję po raz pierwszy zetknąć się z tym repertuarem.

Efekty tego eksperymentu były interesujące. Na uwagę zasługuje pełne nostalgii wykonanie piosenki powstańczej Kajze mi się podzioł Wioletty Falby z Brukseli oraz piękna interpretacja piosenki Czemu płaczesz ty powstańcze w wykonaniu szwedzko-niemieckiego duetu polonijnego Andy & Maggie.

W Festiwalu uczestniczyło około100 osób, 22 podmioty artystyczne z dwunastu krajów Europy i Australii. Poza konkursem wystąpiła ze swoimi ulubionymi piosenkami Magdalena Krakowska, która z mężem Krzysztofem reprezentowała Polonię australijską z Melbourne. Towarzyszyli im opolscy muzycy Jacek i Kuba Mielcarkowie. Poza konkursem wystąpiła też Lidia Maria Krueger z Bottrop koło Essen, która zaprezentowała wspólnie z muzykami z Łodzi oraz Wiolettą Falbą z Brukseli, Arturem Wojtyczką z Bonn, Jakubem Wnorowskim z Rzymu oraz Zbigniewem Niemcem z Wiednia blok śląskich piosenek patriotycznych. W ten sposób uczestnicy V PFPP uczcili 100. rocznicę powstania Związku Polaków w Niemczech.

Polonijny Festiwal Polskiej Piosenki organizowany przez opolski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” od 2017 roku (z przerwą podczas pandemii w roku 2020), okazał się prawdziwym „strzałem w dziesiątkę”, imprezą pożądaną i oczekiwaną przez Polonię.

RADA POLONIJNA CENTRUM TURYSTYKI STOWARZYSZENIA „WSPÓLNOTA POLSKA”

30 sierpnia 2022 roku w Domu Polonii na Zamku w Pułtusku, będącym jednocześnie Światowym Centrum Polonii im. J. I. Paderewskiego, odbyła się dzisiaj uroczysta inauguracja Rady Polonijnego Centrum Turystyki Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Udział w niej wzięli Członkowie Rady Krajowej SWP na czele z prezesem Dariuszem Piotrem Bonisławskim, prezesem Polonijnej Organizacji Turystycznej Rafałem Szmytką, prezesami Oddziałów SWP oraz ekspertami w tym temacie.

Prezes Dariusz Piotr Bonisławski w trakcie przedstawiania wieloletniego dorobku Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w obszarze promocji i organizacji turystyki adresowanej do Polonii i Polaków żyjących poza krajem zwrócił uwagę, że powodzenie takich przedsięwzięć uzależnione jest od atrakcyjności oferty. Propozycja ta powinna zawierać elementy zarówno edukacyjne z pogranicza historii, kultury oraz nauki języka polskiego, jak i wypoczynku, często połączonego z aktywnością sportową oraz rozwoju Domów Polonii, które stanowią przyjazną bazę noclegową. Te wektory wyznaczają też kierunki działania Stowarzyszenia na przyszłość, zaś powołana Rada ds. Turystyki ma służyć pomocą w opracowaniu konkretnych planów ich realizacji.

Uchwała powołująca Radę Polonijnego Centrum Turystyki

Uchwała Zarządu Krajowego Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” z dnia 11 lipca 2022 roku w sprawie: powołania Rady Polonijnego Centrum Turystyki Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

Na podstawie § 28 ust. 1 pkt 7 Statutu Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Zarząd Krajowy Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” uchwala, co następuje:

Skład Polonijnej Rady Do Spraw Turystyki Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

- Czyżycka Katarzyna
  – Dyrektor Programowy Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli SWP,
- Dobrzański Kazimierz
  – Dyrektor Domu Polonii w Krakowie,
- Głowiński Tomasz
  – Wiceprzewodniczący Rady Krajowej SWP, Prezes Oddziału Dolnośląskiego SWP,
- Hlebowicz Adam
  – członek Rady Krajowej, Dyrektor Biura Edukacyjnego IPN,
- Korsak Jan
  – członek Rady Krajowej – Przewodniczący Rady,
- Ludkowski Artur
  – Dyrektor Domu Kultury Polskiej w Wilnie,
- Pierwola Honorata
  – Prezes SPATA,
- Piotrowski Rafał
  – Prezes Oddziału SWP w Częstochowie,
- Ratajski Józef
  – Prezes Związku Pracodawców Turystyki LEWIATAN,
- Różniak Tomasz
  – Skarbnik, Sekretarz Generalny SWP,
- Twardzik Halina
  – Prezes PTTS „Beskid Śląski” w Republice Czeskiej,
- Weiss Tatiana
  – Dyrektor Biura Zarządu Krajowego SWP,
- Wyszowska Izabela
  – Prezes Oddziału Wielkopolskiego SWP w Poznaniu.

LETNIA AKADEMIA KULTURY I JĘZYKA POLSKIEGO W TORUNIU

Przyjechali do Torunia z Ukrainy, Litwy i Stanów Zjednoczonych. Na uniwersytecie Mikołaja Kopernika od 28 sierpnia do 11 września 2022 roku doskonalili swój język polski. W muzeach, galeriach, kościołach będą spotykali się z historią i kulturą Polski – ojczyzny ich pradziadów, dziadków, rodziców.

Jak mówili uczestnicy Akademii:

> *chcemy poznawać piękno i historię naszej drugiej ojczyzny, chcemy lepiej i więcej rozmawiać po polsku.*

Spacer po Starówce okazał się okazją do spotkania integracyjnego. Kolejne dni zajmowała już nauka. Zajęcia językowe odbywały się w salach uniwersyteckich, a spotkania z ekspertami w Ratuszu Staromiejskim, gdzie odbył się popołudniowy wykład o sztuce polskiej i europejskiej.

Były też chwile rekreacji, zwiedzanie gdańskiej starówki, spacer nad brzegiem Bałtyku. Po pobycie w Polsce tajemnice toruńskiego gotyku, zakamarki Zamku Krzyżackiego wraz z jego podziemiami, fortyfikacje obronne, liczne kościoły, ale też meandry Wisły nie będą miały już żadnych tajemnic dla uczestników Akademii.

Nie obyło się bez spotkań oficjalnych. Kujawsko-Pomorski Urząd Marszałkowski przyjął uczestników w pięknej Sali Sejmiku rozmową o charakterze województwa, strukturze administracyjnej, miejscach wartych odwiedzenia. Dyskusję umilały słynne toruńskie pierniki.

Pobyt w Toruniu był okazją do szukania historycznych śladów naszego wielkiego rodaka, Mikołaja Kopernika. Uczestnicy Letniej Akademii odwiedzili dom, w którym urodził się astronom. Zainteresowanie wzbudziła nowoczesna formuła wystawy w zestawieniu ze starymi murami budynku.

MŁODZIEŻOWY AMBASADOR POLSKOŚCI

W dniach 21-28 września 2022 roku w Dom Polonii w Ostródzie odbył się zorganizowany przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" polonijny obóz „Lata z Polską" pod hasłem „Młodzieżowy Ambasador Polskości". Do udziału zaprosiliśmy uczniów z Gimnazjum im. Szymona Konarskiego w Wilnie.

Podczas tygodniowego pobytu młodzież wzięła udział w warsztatach liderskich, podczas których doskonaliła umiejętności pracy w grupie czy też skutecznej komunikacji. Nie zabrakło także zajęć integracyjnych oraz wycieczek edukacyjno-krajoznawczych. Odwiedziliśmy m.in. Lidzbark Warmiński, Frombork, Warszawę i Olsztynek.

Dzięki uprzejmości Miejskiej Biblioteki W Ostródzie młodzież pogłębiła wiedzę na temat życiorysu i największy dzieł patronów roku 2022 – Marii Konopnickiej oraz Józefa Mackiewicza.

Uczestnicy zwiedzili Zamek w Ostródzie, gdzie bili pamiątkowe monety. Byli także w hucie szkła, w której wykonywali szklane figurki.

Pobyt dofinansowany jest ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Powiatu Ostródzkiego.

Z KOPERNIKIEM PRZEZ ŚWIAT

W 2023 roku przypada 550. rocznica urodzin i 480. rocznica śmierci Mikołaja Kopernika, wybitnego Polaka, wielkiego uczonego, który swoimi odkryciami wpłynął na rozwój cywilizacji i nauki. 26 września 2022 roku w Belwederze sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP Andrzej Dera w imieniu Pierwszej Damy gościł nauczycieli szkół polonijnych oraz przedstawicieli Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" wraz z prezesem Dariuszem Piotrem Bonisławskim, którzy dla uczczenia postaci Mikołaja Kopernika przygotowali projekt pod nazwą „Z Kopernikiem przez świat".

Zadaniem przedsięwzięcia jest przybliżenie postaci uczonego oraz popularyzacja jego dokonań w środowiskach polonijnych. Służyć temu mają atrakcyjne materiały i narzędzia dydaktyczne, zaznajamianie z miejscami związanymi z wielkim astronomem oraz włączenie tych działań do programów pobytów edukacyjnych, a przede wszystkim budowanie poczucia dumy z osiągnięć nauki i kultury polskiej wśród najmłodszej Polonii.

W swoim wystąpieniu minister Dera przekazał podziękowanie za podjęcie tej cennej inicjatywy, którą można rozwijać przez kolejne lata i w ten sposób przybliżyć współczesnej młodzieży polonijnej w sposób przystępny i ciekawy wybitne polskie postaci.

Prezes Wspólnoty Polskiej podkreślał, że projekt edukacyjny możliwy jest dzięki zaangażowaniu nauczycieli z Białorusi, Ukrainy, Irlandii, USA, Kataru, Norwegii, Polski, Węgier, Wielkiej Brytanii, Holandii i Hiszpanii.

Koncepcję i prezentację projektu przygotowano w trakcie pobytu trzydziestu nauczycieli polonijnych w Domu Polonii w Ostródzie, który był możliwy dzięki wsparciu finansowemu Fundacji PGNiG.

Uroczysta inauguracja projektu odbędzie się w lutym przyszłego roku w Chicago.

Patronat honorowy nad projektem „Z Kopernikiem przez świat" objęła Pierwsza Dama Agata Kornhauser-Duda.

JUBILEUSZE

ZDJĘCIE: AGATA PAWŁOWSKA © POLONIJNA AGENCJA INFORMACYJNA

100. ROCZNICA POWSTANIA ZWIĄZKU POLAKÓW W NIEMCZECH

Związek Polaków w Niemczech (ZPwN) świętuje stulecie powstania. 27 sierpnia 2022 roku w Berlinie odbyły się uroczystości rocznicowe, m.in. msza święta i spotkanie w Ambasadzie RP, ale również turniej dziecięcej piłki nożnej zorganizowany przez tę placówkę.

W delegacji z Polski uczestniczyli m.in. prezes Trybunału Konstytucyjnego RP Julia Przyłębska, sekretarz stanu w KPRP Andrzej Dera, sekretarz stanu w MSZ RP Szymon Szynkowski vel Sęk oraz Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" Dariusz Piotr Bonisławski. Związek reprezentowali Józef Malinowski, prezes ZPwN oraz Anna Wawrzyszko, wiceprezes ZPwN.

Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" Dariusz Piotr Bonisławki przypomniał zgromadzonym stwierdzenie, jakie pojawiło się z prasie w dniach narodzin organizacji: Związek Polaków w Niemczech czuwa nad całością życia Polskiego w Niemczech i wobec tego ma odpowiedzialność moralną wobec całego Narodu Polskiego.

Po złożeniu wieńców i kwiatów na grobach Polaków, ofiar drugiej wojny światowej na ziemi niemieckiej, które miało miejsce na cmentarzu Gedenkstaette Ploetzensee-Charlottenburg, obecni na uroczystości wzięli udział we wspólnej mszy świętej w bazylice św. Jana w Berlinie. Na spotkaniu w siedzibie Ambasady RP goście wysłuchali przemówień i wspomnień.

JUBILEUSZ 25-LECIA ZWIĄZKU POLAKÓW W KAZACHSTANIE

Związek Polaków w Kazachstanie obchodzi w 2022 roku jubileusz 25-lecia. Uroczystość odbyła się 20 sierpnia w Nur-Sułtanie, stolicy Kazachstanu, z udziałem przedstawicieli organizacji polskich – członków ZPK reprezentujących różne ośrodki, m.in. Nur-Sułtan, Ałmaty, Kokszetau, Pawłodar, Szymkent, Pierwomajkę, Stepnogorsk, Pietropawłowsk, Ust-Kamienigorsk, Aktobe.

Jubileusz stanowi doskonałą okazję do refleksji i wspomnień dotyczących początków organizacji, wspomnień o działaczach, którzy dołożyli wielu starań i zaangażowania w tworzenie jej struktury. Społeczność polska w Kazachstanie to głównie potomkowie Polaków deportowanych do Kazachstanu.

Święto było także okazją do podziękowań. Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" Dariusz Piotr Bonisławski w liście skierowanym do wszystkich członków ZPK wyraził wdzięczność za trud, pielęgnowanie polskości w skrajnie trudnych warunkach, przywiązanie do języka, kultury i narodowej pamięci kształtujących polską tożsamość z dala od Ojczyzny.

Władze Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" podjęły decyzję o odznaczeniu zasłużonych liderów i członków organizacji polskich w Kazachstanie medalami SWP, które to podczas uroczystości wręczyła reprezentująca SWP Anita Staszkiewicz, była konsul RP w Nur-Sułtanie.

W uroczystości udział wzięli ambasador RP w Nur-Sułtanie Selim Chazbijewicz, konsul generalny RP w Ałmaty Józef Tymanowski, przedstawiciele Ambasady RP w Nur- Sułtanie, przedstawiciele kazachskich ośrodków edukacyjnych, przyjaciele Związku Polaków zarówno z Polski, jak i z Kazachstanu.

Muzycznym prezentem dla członków ZPK oraz gości uroczystości był występ zespołu „Syreny" działającego przy Stowarzyszeniu Polskim w Pawłodarze.

Prezes ZPK Katarzyna Ostrowska wyraziła wdzięczność członkom Związku za zaangażowanie oraz pracę na rzecz popularyzacji polskiej kultury, historii i języka z dala od Polski.

INICJATYWY WSPARCIA MEDYCZNEGO

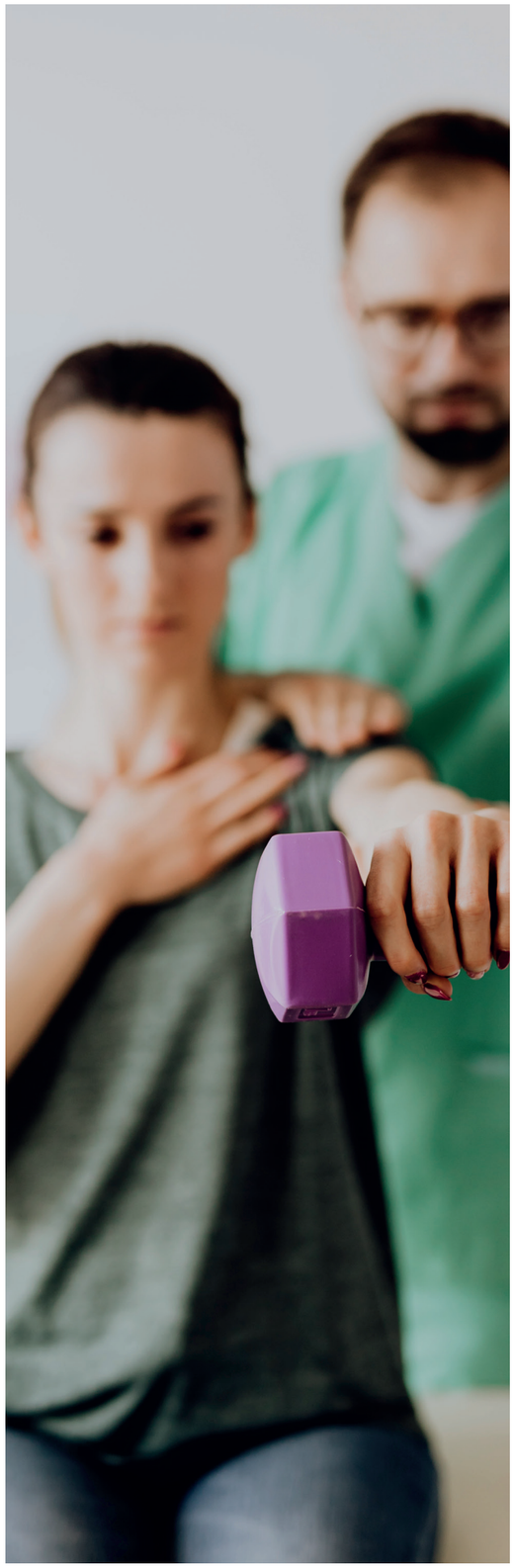

POLONIJNE CENTRUM ZDROWIA W DOMU POLONII W OSTRÓDZIE

Polonijne Centrum Zdrowia w Dom Polonii w Ostródzie to nowe przedsięwzięcie Stowarzyszenia „Wspólnota Polska", które ma uzupełniać dotychczasową działalność pomocową.

Coraz więcej naszych rodaków ze Wschodu wymaga pomocy medycznej, czy to ze względu na skutki wojny w Ukrainie, czy białoruskie represje.

Ze względu na postępującą specjalizację w dziedzinie medycyny i rozwój tej gałęzi wiedzy wymaga wymiany doświadczeń, miejsca spotkań polskich lekarzy ze wszystkich zakątków świata.

Te zagadnienia były głównym tematem spotkania prezesa Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" z wojewodą warmińsko-mazurskim Arturem Chojeckim, które odbyło się 23 sierpnia 2022 roku.

Stowarzyszenie od momentu powstania pomogło ponad 400 Polakom z zagranicy, są to głównie ofiary prześladowań, represji lub osoby mające ograniczony dostęp do usług zdrowotnych w miejscach swojego zamieszkania. Fundacja pragnie, by powstająca placówka była nie tylko miejscem pomocy dla Rodaków z zagranicy, ale również miejscem gdzie będą mogli spotykać się medycy i naukowcy pracujący na rzecz zdrowia, wymieniając doświadczenia, nawiązując kontakty, budując społeczność, dla której są dwa wspólne mianowniki: zdrowie i przywiązanie do polskiej historii, kultury i języka. To ważny i szczytny cel, który wspieram! – powiedział po spotkaniu wojewoda Artur Chojecki.

W styczniu 2023 roku w Domu Polonii w Ostródzie planowane są turnusy rehabilitacyjne dla dzieci z terenu Ukrainy. Podczas turnusu zapewnione zostaną zajęcia: logopedyczne, psychologiczne, rehabilitacji ruchowej oraz integracji sensorycznej.

Pobyt jest bezpłatny. Zorganizowany zostanie transport z Warszawy i do Warszawy dla chętnych osób. Jeśli znajdzie się chętna grupa, zostanie zorganizowany transport ze Lwowa.

SPOTKANIE W PAŁACU PREZYDENCKIM Z LEKARZAMI I STUDENTAMI MEDYCYNY POLSKIEGO POCHODZENIA

Sekretarz Stanu w KPRP Minister Jacek Siewiera spotkał się w Belwederze z lekarzami i studentami medycyny polskiego pochodzenia. W spotkaniu uczestniczył prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" Dariusz Piotr Bonisławski oraz dyrektor Biura Dialogu i Korespondencji w KPRP Grażyna Wereszczyńska. Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli SWP reprezentowała dyrektor Katarzyna Czyżycka.

Lekarze i studenci polonijni biorą udział w Letniej Akademii Języka i Kultury 2022 organizowanym przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska". Program jest współfinansowany z budżetu państwa ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu „Polonia i Polacy za Granicą Wypoczynek Letni 2022". Ma na celu propagowanie i nauczanie języka polskiego wśród rodaków mieszkających za granicą poprzez kontakt z polską kulturą, historią i geografią oraz budowanie tożsamości narodowej dzięki lepszej znajomości języka polskiego.

W Belwederze dyskutowano o problemach i wyzwaniach, z jakimi spotykają się lekarze i studenci medycyny polskiego pochodzenia studiujący, odbywający staże i pracujący w Polsce. Najwięcej osób pochodzenia polskiego przyjechało z Białorusi i Ukrainy, ale wśród uczestników kursu były osoby z Armenii, a nawet z Brazylii. Jednym z głównych problemów, jaki zasygnalizowali uczestnicy spotkania, była obowiązująca w Polsce procedura nostryfikacji dyplomu dla absolwentów zagranicznych uczelni oraz koszty z nią związane.

W ramach nauki i programu kursu goście odwiedzą i zapoznają się z funkcjonowaniem placówek medycznych i medycznych uczelni wyższych. Odwiedzą m.in. Szpital Uniwersytecki w Olsztynie, Mazowiecki Szpital Bródnowski oraz Uniwersytet Warmińsko–Mazurski w Olsztynie. Większość z nich zadeklarowała, że wiąże swoją przyszłość z Polską i zamierza tu podjąć pracę.

Minister Jacek Siewiera, dziękując za tak miłe i merytoryczne spotkanie, zapewnił, że dołoży wszelkich starań, aby usprawnić proces uzyskiwania zgody na wykonywanie zawodu dla lekarzy polonijnych. Podkreślił, jak ważne jest budowanie polskości wśród Polonii za granicą, wymiana informacji i doświadczeń oraz wspieranie współpracy z innymi krajami.

„MEDYCZNA" AKADEMIA KULTURY I JĘZYKA POLSKIEGO W OSTRÓDZIE

W dniach 11-25 września 2022 roku trwał pobyt grupy polonijnych lekarzy i studentów medycyny w ramach cyklu Akademii Kultury i Języka Polskiego organizowanej przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska.

Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" Dariusz Piotr Bonisławski podkreślił znaczenie spotkania z medykami: Akademia okazała się bardzo potrzebnym elementem wieloletniej współpracy Stowarzyszenia ze środowiskami medycznymi różnych krajów. Współpraca obejmująca kongresy, misje medyczne, pomoc potrzebującym Polakom z Kresów, teraz w obliczu problemów „pandemicznych", wojny na Ukrainie, prześladowań na Białorusi zostanie poszerzona o nowe kierunki działania i wsparcia.

W ramach pobytu w Polsce uczestnicy wzięli udział w lektoratach z języka polskiego prowadzonych przez doświadczonych specjalistów oraz warsztatach i wykładach o tematyce historyczno-kulturowej prowadzonych przez pracowników naukowych. Odbyły się spotkania plenerowe, wizyty studyjne, panele dyskusyjne oraz wycieczki integracyjne m.in. do Sanktuarium Matki Bożej Gietrzwałdzkiej, Warszawy, a także do koziej farmy, które umożliwiły uczestnikom pełniejsze uczestnictwo w bogactwach dziedzictwa i kultury Polski.

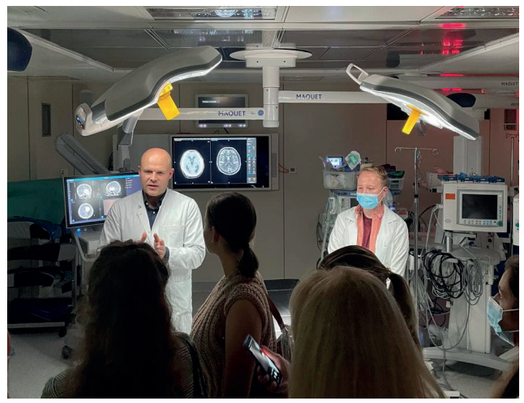

LATO Z POLSKĄ 2022

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" od początku swojej działalności szczególną troską otaczało najmłodsze pokolenia Polaków z zagranicy. Jedną z form są pobyty realizowane w Polsce.

W 2009 roku rozpoczęła się akcja pobytów edukacyjno-integracyjnych pod nazwą „Lato z Polską". W ramach tej inicjatywy dzięki środkom Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz współpracy z samorządami lokalnymi Polskę odwiedziło już kilkadziesiąt tysięcy młodych rodaków z całego świata.

Marszałek Maciej Płażyński, ówczesny Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska", inicjując projekt, tak argumentował jego potrzebę:

> *Na Kresach, głównie w granicach II Rzeczypospolitej, żyje ponad 2 miliony Polaków. Polska zmieniła granice, a oni zostali tam, gdzie mieszkają od wieków. I od wieków, mimo historycznych zawieruch pustoszących te ziemie, trwają w wierze i narodowej tradycji.*
>
> *W czasach PRL-u nie mogliśmy im pomagać. Dziś żyjemy w wolnej Polsce, która ma swoje polityczne i materialne problemy, ale są one nieporównywalne z ich problemami.*
>
> *W tej sytuacji na dziś najskuteczniejszym sposobem wzmacniania polskości jest pomoc polskim dzieciom w nauce języka polskiego, w poznawaniu polskiej kultury.*
>
> *Najskuteczniej można to zrobić, zapraszając je do Polski. Nam w latach komunistycznych pomagała Polonia amerykańska, dziś my powinniśmy ten swoisty dług spłacić pomagając Polakom na Wschodzie.*

Realizując „Lato z Polską", chcemy pobudzić zainteresowanie opinii publicznej, wzmocnić poczucie narodowej solidarności i współodpowiedzialności za najmłodsze pokolenie rodaków żyjących poza granicami Polski. Czynimy to z przekonaniem, że świadczona pomoc i troska o tożsamość uczestników pobytów jest naszym wspólnym, moralnym i patriotycznym obowiązkiem. Dzieci poprzez kontakty z rówieśnikami z kraju, w naturalny sposób uczą się języka, nawiązują więzi pokoleniowe i poznają warunki życia we współczesnej Polsce.

Również sport postrzegamy jako istotny element naszego społecznego życia, nieodzowny w procesie wychowawczym, jako czynnik kształtujący tożsamość narodową i postawy patriotyczne. Sport jest tą płaszczyzną, która, jak żadna inna, w sposób szczególny łączy Polaków żyjących na całym świecie. Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" patronując także i tej formie polonijnej aktywności znajdowało zawsze oparcie w Polskim Komitecie Olimpijskim. Dlatego w roku Igrzysk Olimpijskich podczas każdego z pobytów odbył się Dzień Olimpijski, w trakcie których młodzież miała możliwość spotkania się z wybitnymi polskimi sportowcami.

AKCJA „LATO Z POLSKĄ 2022"
SFINANSOWANA ZOSTAŁA ZE ŚRODKÓW BUDŻETU PAŃSTWA
KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW
W RAMACH KONKURSU WYPOCZYNEK LETNI 2022

LATO Z POLSKĄ 2022 WROCŁAW

W drugiej połowie lipca Dolnośląski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” zorganizował kolejną edycję letniego obozu dla uczniów szkół polskich działających poza granicami Polski. W tym roku w wydarzeniu tym uczestniczy młodzież z Litwy, z Gimnazjum Polskiego im. Tadeusza Konwickiego w Bujwidzach, i z Czech, z kilku szkół polskich z terenu Zaolzia. Łącznie Wrocław gości, wraz z opiekunami grupę 50 osób.

Organizację obozu wspierają czynnie samorządy miasta Wrocławia i województwa dolnośląskiego. Przygotowany program umożliwia młodym Polakom zza granicy lepsze poznanie współczesnej Polski, kontakt z jej historią i kulturą, a także udany wypoczynek i rekreację. Nie brakuje w nim zajęć edukacyjnych i warsztatów, zwiedzania stolicy Dolnego Śląska i regionu, a także sportu i rekreacji, na które organizatorzy położyli silny akcent.

Młodzież zakwaterowana została w internacie Dolnośląskiego Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 13, gdzie znalazła nie tylko dobre warunki pobytowe i życzliwą opiekę, ale też udostępniono jej szkolną bazę sportową w postaci boisk, sprzętu sportowego i dobrze wyposażonej siłowni. Baza ta wykorzystywana jest codziennie – szczególnie rano i popołudniami, gdy grupa znajduje się w miejscu zakwaterowania. Nie brakło w programie części oficjalnej. W czwartek 22 lipca uczestnicy obozu spotkali się w Sali Sejmiku Dolnośląskiego z Wicemarszałkiem województwa dolnośląskiego panem Marcinem Krzyżanowskim, który osobiście wspiera organizację obozu. Młodzi Polacy z Czech i Litwy przedstawili na nim prezentacje pokazujące ich małe ojczyzny i szkoły, do których chodzą na co dzień. Nie mogło braknąć w programie zwiedzania Wrocławia z przewodnikiem, który nie tylko oprowadził grupę po mieście, ale też pokazał je w trakcie rejsu tramwajem wodnym od strony Odry.

LATO Z POLSKĄ 2022 CHEŁMŻA

Kujawsko-Pomorski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Toruniu zaprosił do Chełmży na letni wypoczynek „Lato z Polską” dzieci i młodzież, uczniów z Gimnazjum im. Michała Balińskiego w Jaszunach wraz z opiekunami – łącznie 30 osób - z Litwy, z rejonu Solecznickiego. Pobyt odbywa się w terminie 18 lipca – 27 lipca 2022 roku.

Pierwszego dnia, po przyjeździe, dzieci cieszyły się z dobrej pogody, spędziły popołudnie na plaży. Drugiego dnia zwiedziły miasto Chełmno, poznały jego dzieje. Trzeci dzień pobytu odbył się pod hasłem zawodów sportowych: piłka nożna, koszykówka oraz zawody pływackie. Była też możliwość popisania się umiejętnościami artystycznymi w sali koncertowej Szkoły Muzycznej. W piątek (22 lipca) zaplanowano zwiedzanie Gdańska, z wejściem na wieżę Bazyliki Mariackiej. Oprócz poznawania historii miasta znalazł się czas na rekreację nad Morzem Bałtyckim. W sobotę zaś niewątpliwą atrakcją był pobyt nad jeziorem chełmżyńskim zakończony wieczornym ogniskiem i pieczeniem kiełbasek.

25 lipca uczestnicy „Lata z Polską” Wspólnoty Polskiej udali się na wycieczkę do Torunia, gdzie m.in. zwiedzali gród Kopernika, zostali przyjęci w Urzędzie Marszałkowskim oraz podziwiali panoramę miasta ze statku „Wanda”. Jak sami przyznali: *Rejs po Wiśle w upalny dzień, ochłoda pod fontanną Cosmopolis a także najsmaczniejsze lody w Toruniu bardzo pomogły znieść „afrykańską” temperaturę.*

LATO Z POLSKĄ 2022
KIJANY I LUBLIN

W dniach 21- 29 lipca na zaproszenie Lubelskiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" przebywała w Polsce grupa 19 osób z Gimnazjum J. I. Kraszewskiego w Wilnie. Jak podsumowuje wakacyjne przedsięwzięcie „Lato z Polską" Prezes Oddziału Lubelskiego SWP Dariusz Śladecki: *Dla uczniów z Litwy pobyt w Polsce był okazją poznania historii Polski i jej zabytków, a także doskonałej zabawy podczas warsztatów.*

Przez cały pobyt uczestnicy byli zakwaterowani w Internacie ZSR w Kijanach koło Lublina. Program pobytu był bardzo napięty: zwiedzanie Lublina, Kazimierza Dolnego, Zamościa, Nałęczowa, Sandomierza, Muzeum J. I. Kraszewskiego w Romanowie, Kodnia, wykłady dr Heleny Błazińskiej z języka i kultury polskiej, to tylko niektóre z punktów tego programu.

W Lublinie dzięki uprzejmości dr. Marcina Gapskiego, wicedyrektora Muzeum Lubelskiego, uczestnicy zwiedzili wystawę Na kresy po zdrowie w Muzeum Ziem Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej oraz Galerię Malarstwa i kaplicę pw. św. Trójcy na Zamku. Ponadto w Galerii Malarstwa na lubelskim zamku w sobotę (23 lipca) odbyła się premiera filmu Bitwa nad Bugiem. Projekcja opowiada o wydarzeniach z 22 lipca 1018 roku, kiedy to wojska dowodzone przez Bolesława Chrobrego walczyły z armią wielkiego księcia Rusi Kijowskiej Jarosława Mądrego. Podczas premiery filmu w Muzeum Narodowym uczestnicy mogli porozmawiać z aktorami i jego reżyserem.

Niezapomnianych wrażeń dostarczyło młodzieży z Wilna obecność w miejscach pamięci związanych ze św. Janem Pawłem II na KUL, zwiedzanie kościołów, Muzeum na Majdanku, warsztaty w Instytucie Pamięci Narodowej oraz spotkanie w Centrum Współpracy Międzynarodowej Urzędu Miasta Lublin, gdzie uczestnicy zapoznali się z projektem: Lublin Europejską Stolicą Młodzieży 2023.

LATO Z POLSKĄ 2022
PUŁTUSK

W dniach 5-15 sierpnia 2022 roku Oddział Północnomazowiecki Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" w ramach akcji „Lato z Polską" gościł grupy dzieci i młodzieży z Litwy (Niemenczyn) oraz Węgier (Budapeszt).

Na początek uczestnicy zwiedzili Pułtusk i Dom Polonii w Pułtusku oraz uczestniczyli w otwarciu Międzynarodowego Turnieju Piłki Nożnej Young Football Cup i spotkaniu integracyjnym przy ognisku.

W programie dziesięciodniowego pobytu była również nauka języka polskiego, historii Polski, wycieczki do Warszawy, Opinogóry (Muzeum Romantyzmu), warsztaty dziennikarskie w radiu KRDP.FM, zajęcia sportowe oraz rekreacyjne na plaży miejskiej i obiektach sportowych pułtuskich szkół.

Zadanie finansowane było przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów przy wsparciu samorządów Miasta i Gminy Pułtusk, Powiatu Pułtuskiego oraz Samorządów Gmin: Winnica, Świercze, Pokrzywnice, Zatory i Obryte.

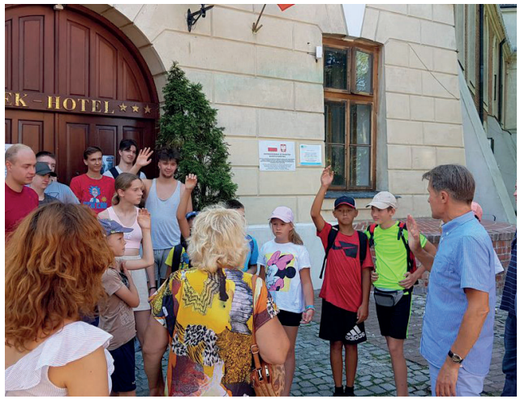

LATO Z POLSKĄ 2022
ŁOMŻA

Dzieci i młodzież z polskich szkół na Litwie wraz z opiekunami gościły w Urzędzie Miejskim w Łomży.

Uczniowie z gimnazjum im. Śniadeckiego w Solecznikach, Ejszyszek, Grzegorzewa oraz gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Wilnie przebywali w Łomży w ramach programu „Lato z Polską" realizowanym razem z samorządami przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska", a współfinansowanym ze środków budżetu państwa.

Miasto Łomża bardzo dobrze współpracuje z Solecznikami, więc uznałam za słuszne, żeby taki projekt znalazł się w Łomży. Dziękuję wszystkim, którzy angażują się w jego realizację. Większość z tych dzieci gości w naszym mieście po raz pierwszy – podkreśla Hanka Gałązka, radna miejska i prezes Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" w Łomży.

Dzieci i młodzież przywitał prezydent Łomży Mariusz Chrzanowski, życząc wszystkim niezapomnianych wrażeń.

W koloniach uczestniczyło 25. dzieci z Gimnazjum w Solecznikach, 25. z Gimnazjum w Ejszyszkach oraz 20. z Gimnazjum w Grzegorzewie.

Turnus zakończył się 24 sierpnia. W programie pobytu uczestniczy także m.in. wycieczkę zwiedzili stolicę, odbyli wizytę w Centrum Nauki Kopernik oraz odbyli rejs po jeziorach augustowskich szlakiem Jana Pawła II.

LATO Z POLSKĄ 2022
LIDZBARK WARMIŃSKI

W dniach 22-31 sierpnia 2022 roku w Lidzbarku Warmińskim trwał obóz „Polskie tańce ludowe" zorganizowany przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" w ramach akcji „Lato z Polską", a udział w nim wzięli dzieci i młodzież ze szkół polskich na Litwie (Niemenczyn).

W pierwszych dniach pobytu uczestnicy spotkali się z burmistrzem Lidzbarka Warmińskiego Jackiem Wiśniowskim, poznali uroki tego miasta, a także odbyli pierwsze warsztaty polskich tańców ludowych.

W ciągu 10 dni pobytu uczestnicy kolonii mieli także okazję odwiedzić Frombork (Wzgórze Katedralne i Muzeum Mikołaja Kopernika), Olsztynek (Muzeum Budownictwa Ludowego) oraz Olsztyn (zwiedzanie Starego Miasta).

Młodzież uczestniczyła także w rajdzie pieszym przełomem rzeki Symsarny oraz plażowała nad jeziorem Wielochowskim.

Oprócz wycieczek i zajęć integracyjnych młodzi ludzie pod okiem wykwalifikowanej kadry (m.in. Germana Komarowskiego, kierownika Zespołu Tańca Ludowego „Perła" z Niemenczyna oraz kadry Lidzbarskiego Domu Kultury) uczestniczy w codziennych warsztatach polskich tańców ludowych.

Obóz realizowany był we współpracy z Lidzbarskim Domem Kultury.

LATO Z POLSKĄ 2022
OSTRÓDA

Relacja uczestników kolonii:

Jesteśmy grupą z Ukrainy, która przyjechała do Polski, aby zdobyć większą wiedzę o historii i kulturze tego europejskiego kraju. Nigdy nie przypuszczaliśmy, że tak wiele jest podobieństw historycznych i różnic ekonomicznych między Polską a Ukrainą.

Możliwość poznania Polski nie z opowieści, ale zobaczenie tego kraju na własne oczy jest okazją dość rzadko się trafiającą. Bardzo doceniamy pracę organizatorów, którzy przygotowali nasz pobyt wraz z bardzo bogatym programem. Dlatego, na znak wdzięczności ze strony uczniów, postanowiliśmy opisać nasze wrażenia z wyjazdu i przedstawić je w formie artykułu.

Warunki w hotelu były znakomite: noclegi w przytulnych pokojach, dużo wolnej przestrzeni i pokoje do pracy z psychologiem, omawianie planów, zajęcia taneczne, ćwiczenia na siłowni. Jedzenie było całkiem smaczne i urozmaicone, bo w hotelu jest system samoobsługowy.

Kucharze przygotowali dla nas również nietypowe dania, które nam smakowały. Od razu zostaliśmy poinformowani o planie noclegowym, zapoznaliśmy się z programem i regulaminem hotelu. Wszystkie warunki zostały stworzone tak, abyśmy czuli się komfortowo.

Obsługa hotelu była niesamowicie życzliwa, więc czuliśmy się jak w domu.

Uczestnicy zwiedzili także Zamek w Malborku, wieś pod Lublinem, Toruń, Olsztyn oraz Trójmiasto podczas jednodniowej wycieczki. Kolonie zapewniały także współpracę z psychologiem, zarówno sesje indywidualne, jak i grupowe.

LATO Z POLSKĄ 2022
PUŁTUSK – DRUGI TURNUS

Zakończył się drugi turnus pobytów edukacyjno-turystycznych w ramach akcji „Lato z Polską" finansowany przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów przy wsparciu Samorządów Miasta i Gminy Pułtusk, Powiatu Pułtuskiego oraz Gmin Winnica, Świercze, Gzy, Pokrzywnica, Obryte i Zatory. Uczestniczyła w nim młodzież z polskich szkół w Bułgarii i na Litwie.

W programie kolonii znalazły się m.in. edukacyjne wycieczki i zwiedzanie Warszawy, Pułtuska, Muzeum Romantyzmu w Opinogórze, warsztaty dziennikarskie w radiu KRDP FM, zajęcia poświęcone polskim symbolom narodowym i twórcy hymnu Józefowi Wybickiemu.

Z dużym zainteresowaniem młodzież uczestniczyła też w zajęciach „ABC dobrego zachowania się przy stole", które także znalazły się w programie. Dopełnieniem atrakcji był rejs gondolami po Narwi.

LATO Z POLSKĄ 2022 BYTOM

Z Berlina, 8 września 2022 roku, na zaproszenie Górnośląskiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska", przyjechała grupa młodzieży polskiego pochodzenia z Polsko-Niemieckiej Szkoły Europejskiej Katharina-Heinroth-GS, która uczestniczyła w akcji „Lato z Polską". Turnus trwał dziesięć dni. Jednym z celów ich pobytu było doskonalenie sztuki tańca. Przewidziano intensywny i urozmaicony program, zawierający zarówno wycieczki krajoznawcze, jak i lekcje języka polskiego oraz historii. W czasie pobytu w Polsce grupa mieszkała w Centrum Wspinaczkowym w Bytomiu. Bezpośrednią opiekę nad grupą w imieniu Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" sprawowała skarbnik Oddziału Alicja Brzan-Kłoś.

Już w pierwszym dniu rozpoczęła się edukacja historyczna naszych podopiecznych. Zwiedzano Muzeum Górnośląskim w Bytomiu ze szczególnym uwzględnieniem Działu Etnografii. Po takiej dawce wiedzy nie mogło obyć się bez słodkiego poczęstunku i chwili zabawy w czasie zajęć integracyjnych w bytomskiej Szkole Podstawowej nr 51. Uczestnicy śląskiego „Lata z Polską" wzięli też udział w familijnym spektaklu tanecznym pod tytułem Bleee... w reżyserii Mirosława Neinerta wystawionym w Chorzowskim Centrum Kultury. Kolejny dzień to udział w Festynie Organizacji Pozarządowych obejmujący koncerty, spektakle i warsztaty, a dla najmłodszych – śląskie gry i zabawy, pokazy akrobatyczne oraz gra miejska. „Lato z Polską" to również zdobywanie wiedzy o ojczyźnie przodków, stąd zorganizowana lekcja historyczna w Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach.

Ponadto uczestnicy odbyli spotkanie z władzami Bytomia – wiceprezydentem Adamem Frasem, naczelnikiem Wydziału ds. Współpracy Zagranicznej Stanisławem Kormanem oraz senator RP Haliną Biedą.

LATO Z POLSKĄ 2022 PUŁTUSK – TRZECI TURNUS

Na zakończenie lata w Domu Polonii w Pułtusku przebywała grupa dzieci i młodzieży w ramach projektu „Lato z Polską" organizowanego od wielu lat przez Stowarzyszenia „Wspólnota Polska. W ostatnim turnusie brało udział 60 uczniów szkół polskich z Niemenczyna, Wilna i Zujun na Litwie.

W programie pobytu znalazły się takie atrakcje, jak zwiedzanie Pułtuska, rejsy gondolami po Narwi, wycieczka do Opinogóry i Ciechanowa oraz warsztaty dziennikarskie w radiu KRDP FM, a także wycieczka do Warszawy.

Młodzież uczestniczyła też w odbywających się w czasie trwania turnusu imprezach kulturalnych i rozrywkowych z okazji Dni Patrona Pułtuska św. Mateusza, które było okazją do poznania polskiej tradycji.

Pułtusk silnie wpisał się w historię ojczyzny, jest swoistym świadkiem polskich, bardzo trudnych i bolesnych dziejów. Dni Patrona św. Mateusza umożliwiły uczestnikom kolonii odkrywanie w mieście świadka polskich losów.

SPORT POLONIJNY

SZKOLENIOWY OBÓZ ŻEGLARSKI DLA MŁODZIEŻY W OSTRÓDZIE

17 lipca 2022 roku w Ostródzie rozpoczął się szkoleniowy obóz żeglarski dla młodzieży. Do udziału zakwalifikowali się uczestnicy z USA, Kanady, Holandii, Niemiec, Czech, Litwy oraz Ukrainy. Obóz w Ostródzie to intensywne szkolenie żeglarskie zakończone egzaminem na patent żeglarza jachtowego.

Żeglarstwo to nie tylko świetny sposób na spędzanie wolnego czasu. To pasja, która kształtuje charakter, uczy pokory i jednocześnie pozwala przeżyć prawdziwą przygodę. Młodzież podczas 10 dni w Ostródzie spędzała czas pod żaglami, zgłębiając tajniki zasad ruchu żeglugowego, zachowania się na jachcie i obyczajów żeglarskich, etykiety flagowej. Wiedzę praktyczną uczestnicy zdobywali na jachtach kabinowych pod okiem wykwalifikowanych instruktorów, natomiast wiedzę teoretyczną podczas wspólnej nauki po zajęciach żeglarskich. Młodzież ambitnie i odpowiedzialnie przygotowała się do egzaminu, który odbył się na koniec obozu.

Zadbaliśmy także o program dodatkowy, który umożliwił młodzieży z wielu krajów świata na zawiązanie przyjaźni. Uczestnicy doskonalili język polski we wzajemnych kontaktach, rozmowach, uczyli się i poznawali słownictwo specjalistyczne związane z żeglarstwem. Integrowali się podczas wspólnych ognisk z pieczeniem kiełbasek i szantami, zajęć sportowych, plażowania oraz warsztatów integracyjnych. Niezapomnianą przygodą była również możliwość zwiedzenia Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni.

XIV MIĘDZYNARODOWY TURNIEJ PIŁKI NOŻNEJ YOUNG FOOTBALL CUP 2022

Galą inauguracyjną rozpoczął się XIV Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej Young Football Cup 2022 organizowany przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska". Jak anonsował wydarzenie prowadzący galę wiceprezes Krzysztof Łachmański: Dzisiaj, w „Stolicy Polonii Świata", jak często nazywany jest Pułtusk i znajdujący się tu Dom Polonii, rozpoczyna się wielkie święto sportu młodzieży polonijnej i miłośników piłki nożnej. Turniej trwał w dniach 5-7 sierpnia 2022 roku, a mecze rozgrywane były na boiskach piłkarskich MOSiR w Pułtusku.

Celem turnieju Young Football Cup jest propagowanie sportu, wspieranie aktywności fizycznej Polonii i Polaków z zagranicy oraz integracja środowisk polonijnych ze środowiskami Polaków w ojczyźnie. Turniej z roku na rok rozrasta się, uczestniczą w nim fantastyczne drużyny, co gwarantuje piłkarskie emocje na najwyższym poziomie i doskonałą zabawę sportową.

Również w tym roku młodzi zawodnicy i ich opiekunowie nie zawiedli. Do rywalizacji stanęli Dom Polski & Leonesa & Akademia Española (ESP), Wilia Ltu (LTU), Dynamo Kijów (UKR), Pogoń Lwów (UKR), Ketera Soleczniki (LTU), Dacia Kiszyniów (MDA), RFS Ryga (LAT), Jagiellonia Białystok (POL), Wisła Kraków (POL), Polonia Warszawa (POL) Miedź Legnica (POL), SMS Ślesin (POL) oraz broniący dobrego imienia miasta Młode Orły Nadnarwianki Pułtusk.

Wydarzenie nie odbyłoby się, gdyby nie partnerzy organizatora Stowarzyszenia „Wspólnota Polska". Jednym z najważniejszych jest Miasto Pułtusk, które systematycznie wspiera wszystkie akcje Stowarzyszenia. Na uroczystości reprezentował je zastępca burmistrza Mateusz Miłoszewski. Samorząd Miasta i Gminy Pułtusk poza wkładem finansowym udostępnił obiekty sportowe oraz zapewnił wsparcie organizacyjne i techniczne. Honory gospodarza boisk, czyli MOSiR w Pułtusku, czynił dyrektor Marcin Nożykowski. Wsparcia finansowego przedsięwzięciu udzieliło Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz sponsorzy: Grupa POLMLEK, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa oraz PKP Intercity. Patronatem sportowym zawody objęli: Polski Komitet Olimpijski, Polski Związek Piłki Nożnej oraz Mazowiecki Związek Piłki Nożnej.

Sobota była pierwszym dniem rozgrywek XIV Międzynarodowego Turnieju Piłki Nożnej Young Football Cup 2022. Po emocjach związanych z piątkową inauguracją nadszedł czas na rywalizację. O stosowną atmosferę i doping zadbał znany raper Wujek Samo Zło. W przerwie miedzy meczami znany i popularny wśród piłkarskiej młodzieży Grzegorz GABOR Jędrzejewski przeprowadził piłkarskie konkurencje sprawnościowe rodem z autorskiego programu TURBOKOZAK.

Zwycięzcą turnieju okazała się drużyna z Ukrainy Dynamo Kijów. W klasyfikacji generalnej drugie miejsce zajęła Wisła Kraków, a trzecie Jagiellonia Białystok. Wszystkim młodym piłkarzom gratulujemy woli walki, zaangażowania i postawy fair play. Zapraszamy już za rok na kolejną edycję turnieju.

OBÓZ ŻEGLARSKI W WĘGORZEWIE Z UDZIAŁEM MŁODZIEŻY Z LITWY I ŁOTWY

21 sierpnia 2022 roku w malowniczym Węgorzewie (woj. warmińsko-mazurskie) rozpoczął się szkoleniowy obóz żeglarski dla młodzieży z Litwy i Łotwy. W trakcie 10 dni pobytu na Mazurach uczestnicy zdobędą wiedzę na temat podstaw żeglowania, jak wybijać szklanki, wiązać węzły oraz jak bezpiecznie wypoczywać nad wodą.

Obóz jest idealnym sposobem na rozpoczęcie wspaniałej żeglarskiej przygody! Poza tym w programie pobytu zaplanowaliśmy także wycieczki autokarowe (m.in. do Gierłoży i św. Lipki), wycieczki piesze i spacery po okolicy (m.in. na zabytkowy cmentarz z okresu I wojny), spływ wiosłowo-żaglowy do bunkrów hitlerowskich w Mamerkach, gry terenowe, rozgrywki sportowe, chrzest żeglarski oraz ogniska z kiełbaskami. Obóz zakończył się 31 sierpnia 2022 roku.

ZADANIE DOFINANSOWANE PRZEZ
MINISTERSTWO SPORTU I TURYSTYKI.

MIĘDZYNARODOWY POLONIJNY TURNIEJ PŁYWACKI DLA DZIECI I MŁODZI

W dniach 20-23 września 2022 roku na pływalni krytej MOSiR w Pułtusku odbył się II Międzynarodowy Turniej Pływacki dla Dzieci i Młodzieży. Wzięło w nim udział 40. zawodników z Litwy, Białorusi, Ukrainy i Kazachstanu oraz z Polski.

Organizatorem zawodów było Stowarzyszenie „Wspólnota Polska", partnerem Miasto Pułtusk, MOSiR Pułtusk oraz klub sportowy Posejdon. Sędzią głównym był Mariusz Osica.

Medale zwycięzcom wręczali: Krzysztof Łachmański, wiceprezes Zarządu Krajowego Stowarzyszenia oraz Marcin Nożykowski, dyrektor MOSiR w Pułtusku.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" dziękuje burmistrzowi Pułtuska Wojciechowi Gregorczykowi za udostepnienie obiektów sportowych podczas rozgrywania wszystkich polonijnych zawodów sportowych.

ZADANIE DOFINANSOWANE PRZEZ
MINISTERSTWO SPORTU I TURYSTYKI.

OBÓZ LETNI DLA MŁODEJ POLONII „POLSKA POD ŻAGLAMI”

Chciałam spróbować czegoś nowego, znaleźć hobby, więc postanowiłam przyjechać – tłumaczy 18-letnia uczestniczka „Polski pod Żaglami” Krystyna Borska z Czech. Wcześniej nigdy nie miałam okazji żeglować. Kiedy po raz pierwszy usiadłam w łódce, bardzo się stresowałam, ale szybko mi się spodobało. Jestem pewna, że po zajęciach będę dalej żeglować. Właśnie na taką postawę liczyło Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, organizując szkolenie żeglarskie dla dzieci i młodzieży polonijnej, które rozpoczęło się 14 sierpnia 2022 roku w Gdyni i trwało tydzień.

Szkolenie żeglarskie zorganizowane zostało przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” we współpracy z Pomorskim Związkiem Żeglarskim (PZŻ) - Miejskim Klubem Żeglarskim (MKŻ) Arka Gdynia i Akademią Marynarki Wojennej (AMW), Klubem Sportowym Iskra przy AMW. Kadra wywodząca się z tych środowisk gwarantowała najwyższy poziom merytoryczny i doświadczenie, ale też pełne bezpieczeństwo dla uczestników kursu.

Jest to obóz żeglarski dla dzieci i młodzieży polonijnej z Belgii, Białorusi, Czech, Litwy, Turcji, Ukrainy, Węgier i Wielkiej Brytanii – wyjaśnia Dariusz Sapiejka z Akademii Marynarki Wojennej, partnera projektu. W zajęciach uczestniczy 32 młodych ludzi. Jego efektem ma być zdobycie certyfikatu ukończenia szkolenia lub patentu żeglarskiego.

Pobyt nastolatków w Polsce obejmował nie tylko zajęcia na wodzie, lecz także atrakcje na lądzie. Młodzież spotkała się z Andrzejem Piotrowskim – polskim żeglarzem z Chicago, który od lat pielęgnuje pamięć o Władysławie Wagnerze, pierwszym Polaku, który o opłynął świat jachtem. Zwiedziła Muzeum II Wojny Światowej, spotkała z marszałkiem województwa pomorskiego Mieczysławem Strukiem i prezesem Pomorskiego Związku Żeglarskiego Bogusławem Witkowskim oraz obejrzała gmach dawnego Gimnazjum Macierzy Szkolnej ze słynnym freskiem „Niebo polskie”.

Co zyskała młodzież? Oprócz umiejętności niezbędnych do pływania, certyfikatów i patentów żeglarskich rozwój takich cech, jak: zaradność, pewność siebie, samodzielność, ale też współpraca w grupie oraz umiejętność bezpiecznego obcowania z wodą.

Na żagle nigdy nie jest za późno – ta myśl przyświeca nam przy planach organizacji w przyszłym roku podobnych szkoleń dla dorosłych.

IV MIĘDZYNARODOWY POLONIJNY TURNIEJ PIŁKI SIATKOWEJ ŁOMŻA 2022

W dniach 27-30 sierpnia 2022 roku ponad 70. uczestników wzięło udział w IV Międzynarodowym Polonijnym Turnieju Piłki Siatkowej w Łomży. Reprezentowali sześć drużyn z Austrii, Litwy i Białorusi. Gościnnie wystąpiła drużyna z Łomży, która pełniła rolę gospodarza, ale nie była brana pod uwagę w polonijnej klasyfikacji. Zwycięzcą Turnieju okazała się drużyna z Grodna (Białoruś

Organizatorem Turnieju było Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" Oddział w Łomży oraz II Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej w Łomży. Nad zawodami czuwali prezes Oddziału w Łomży Hanka Gałązka oraz członek Zarządu Krajowego SWP Sebastian Jaworowski.

Polonijne spotkania były okazją do integracji i poznania polskiej historii oraz kultury. Organizatorzy przewidzieli zwiedzanie miasta, wieczorne spotkania umożliwiające przedstawienie polskich środowisk w miejscach zamieszkania zawodników, wspólną modlitwę w trakcie uroczystej mszy rozpoczynającej turniej, ale też pobyt na strzelnicy.

Patronat honorowy nad Turniejem objęli Marek Olbryś, marszałek Województwa Podlaskiego, Dariusz Piotr Bonisławski, prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" oraz Mariusz Chrzanowski, prezydent Miasta Łomża. Partnerami Turnieju byli: Podlaski Okręgowy Związek Piłki Siatkowej, Szkoła Podstawowa nr 2 w Łomży, Dom Studenta Rubikon, Klub Strzelecki Sagittarius. Sponsorem Turnieju było Ministerstwo Sportu.

Wszystkim uczestnikom zawodów dziękujemy za sportowe emocje!

POLONIA I POLACY ZA GRANICĄ CZECHY

POLACY NA ZAOLZIU

POLONIJNA AGENCJA INFORMACYJNA

Polacy stanowią tradycyjną mniejszość narodową w Republice Czeskiej. Autochtoniczna ludność polska w Republice Czeskiej żyje w zdecydowanej większości na terenie Zaolzia. Zaolzie to termin stosowany dla określenia tej czeskiej części Śląska Cieszyńskiego, która decyzją Rady Ambasadorów z lipca 1920 roku została przyznana Czechosłowacji, a w 1938 roku na okres jednego roku – przyłączona do Polski. Jest to używana głównie w Polsce potoczna nazwa zamieszkałej w dużej mierze przez Polaków zachodniej części historycznego Księstwa Cieszyńskiego, która obecnie znajduje się w Republice Czeskiej. „Zaolzie" to również symbol i pojęcie kojarzone z Polakami i polskością.

W historiografii i publicystyce termin kultura zaolziańska jest równorzędny z pojęciem kultura polskiej społeczności mniejszościowej w Republice Czeskiej (a dawniej – w Czechosłowacji). W chwili obecnej chodzi o skupisko przeszło 30 000 ludzi.

Poza Zaolziem w mniejszej ilości żyją Polacy w Pradze, Czechach wschodnich i w morawskim Brnie. Najczęściej rozchodzi się o ludność napływową, który przybyła na ziemie czeskie z Polski lub z Zaolzia w celach zarobkowych i osiedliła się tu na stałe, przyjmując czeskie obywatelstwo.

Ogólna liczba Polaków w Republice Czechosłowackiej wynosiła według oficjalnych danych statystycznych w 1991 roku 59 383 (0,57%), zaś w Republice Czeskiej w 2001 roku 51 968 (0,51%), a w 2011 roku 39 096 (0,37%). Należy pamiętać, że liczby te przedstawiają dane dotyczące tylko obywateli czeskich narodowości polskiej. Obok nich żyją w Republice Czeskiej jeszcze Polacy – obcokrajowcy. Najczęściej chodzi o pracowników zatrudnionych w firmach czeskich lub robotników sezonowych z trwałym lub długoterminowych pobytem w Republice Czeskiej. Konkretnie największą ilość Polaków obcokrajowców zatrudniają firmy Škoda auto Mladá Boleslav, Hunday Nošovice, kopalnie Zagłębia Ostrawsko-Karwińskiego czy Huta Trzyniecka. W 2009 roku według danych Policji Republiki Czeskiej liczba takich osób wynosiła 20 155, co stanowiło odsetek niespełna 5% z ogólnej liczby wszystkich obcokrajowców zamieszkujących Republikę Czeską, która wynosiła wtedy 437 251 osób.

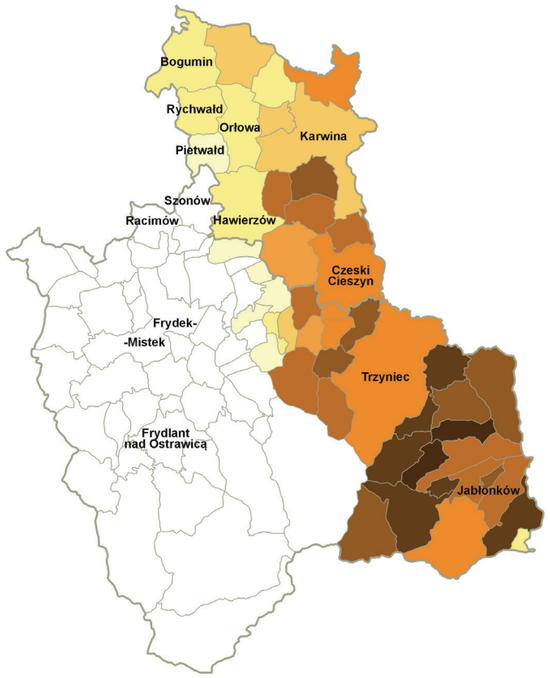

Geneza Zaolzia

Śląsk Cieszyński mieścił się w granicach dawnego Księstwa Cieszyńskiego, które powstało jako efekt podziału dzielnicowego Polski, w końcu XIII w. Księstwo Cieszyńskie było regionem różnorodnym językowo i kulturowo. Mieszały się tu wpływy polskie, czeskie i niemieckie. Chociaż krajem aż do połowy XVII w. zarządzali książęta z bocznej linii królewskiego rodu Piastów, to księstwo utraciło łączność z państwem polskim już w pierwszej połowie XIV w. i od tej pory było częścią Korony Czeskiej, a po jej opanowaniu przez Habsburgów w 1526 roku i wymarciu Piastów Cieszyńskich w 1653 roku stało się – jako odumarłe lenno Korony Czeskiej – częścią Monarchii Habsburskiej. Cieszyniacy nie przeżyli doświadczenia Polski podzaborowej, co przejawia się do dzisiaj w ich mentalności w formie pewnej uświadamianej sobie odrębności. W kancelariach książęcych urzędowano po łacinie, po czesku a w końcu – po niemiecku i po polsku, lud zaś zachował mowę polską. Od połowy XIX w. rozwijał się na tym terenie, w opozycji do niemczyzny, ruch narodowy – najpierw słowiański, potem polski, później również czeski.

Kultury narodowe nie tylko się zwalczały, ale również wzajemnie posiłkowały. W kancjonałach polskich pojawiły się tłumaczenia pieśni czeskich i niemieckich, Niemcy wydawali w oryginale dzieła polskie – np. Mikołaja Reja czy Grzegorza z Żarnowca. To dziedzictwo jest żywe do dnia dzisiejszego. Demonstruje to jeden współczesny dowcip: „Zaolziacy to ludzie z niemieckim poczuciem porządku, czeskim poczuciem humoru i polską fantazją".

Żyli tu ewangelicy i katolicy. Od 1709 roku kult ewangelicki mógł być tu w ograniczonej formie praktykowany publicznie, co w Monarchii Habsburskiej było ewenementem nigdzie niespotykanym (z jednym tylko wyjątkiem). Rywalizacja wyznaniowa tężyła charaktery. Znane jest powiedzenie „Twardy jak Luter spod Cieszyna", albo inne, mniej chwalebne: „Będę Lutrem, choćby się to nawet Panu Bogu nie podobało".

W czasie pierwszej wojny światowej na terenie przyszłego Zaolzia w okolicach Jabłonkowa spędziły swoje pierwsze legionowe Święta Bożego narodzenia legiony Józefa Piłsudskiego. Te dni uwieczniła swą powieścią „Wigilia w Nawsiu" w literaturze polskiej Zofia Kossak – Szczucka. Dowódca zamieszkał w domu państwa Wałachów w Bystrzycy. Byli to dziadkowie współczesnego prezesa Kongresu Polaków Mariusza Wałacha. Tuż po I wojnie światowej Księstwo Cieszyńskie stało się przedmiotem konfliktu granicznego między nowopowstałymi państwami Czechosłowacją i Polską. Już 19 października 1918 roku w Cieszynie powstała Rada Narodowa Księstwa Cieszyńskiego, którą tworzyli reprezentanci najważniejszych polskich stronnictw politycznych. Rada stała się politycznym reprezentantem polskiej ludności na Śląsku Cieszyńskim. Identyczny charakter miał założony przez Czechów w ostatnich dniach października 1918 roku w Polskiej Ostrawie Zemský národní výbor pro Slezsko. Dnia 29 października odbył się w Cieszynie wiec ludowy, podczas którego domagano się uznania przynależności Śląska Cieszyńskiego do Polski. Następnego dnia rada uchwaliła manifest głoszący, że „proklamuje uroczyście przynależność państwową Księstwa Cieszyńskiego do wolnej, niepodległej, zjednoczonej Polski i obejmuje nad nim władzę państwową". W nocy z 31 października na 1 listopada 1918 roku Polacy opanowali garnizon w Cieszynie i rozbroili pododdziały austriackie. Następnie 5 listopada 1918 roku Rada Narodowa podpisała z czeskim Národním výborem umowę dotyczącą delimitacji granic, której podstawą miała być przewaga etniczna mieszkańców, z zastrzeżeniem, że ostatecznego rozgraniczenia dokona się później w umowie międzynarodowej.

Jednak między Polakami i Czechami szybko wzrosło napięcie. Czesi podkreślali, że Śląsk przez długie lata należał do Korony Czeskiej, Polacy przeciwstawiali temu argumentowi fakt przewagi liczebnej na spornym terenie. W dniu 19 stycznia 1919 roku rozpoczęła się w Paryżu Konferencja Pokojowa, której celem było między innymi ustalenie granic nowopowstałych państw. Czesi zorientowali się, że Śląsk Cieszyński mogą utracić, gdyż faktycznie nie sprawowali nad nim władzy a w Paryżu im trudno było wytłumaczyć, dlaczego powinni zyskać pod administrację polskie tereny. W takiej sytuacji przystąpiono do polityki faktów dokonanych. Dnia 23 stycznia 1919 roku doszło do inwazji wojsk czeskich na teren administrowany przez Radę Narodową. Pod naciskiem mocarstw zachodnich wojska czeskie musiały wstrzymać działania wojenne i po kilku dniach się wycofać. Po odrzuceniu (z obu stron) możliwości rozwiązania sporu na drodze plebiscytu, przystano na rozwiązanie arbitralne.

Międzynarodowa Rada Ambasadorów podzieliła w 28 lipca 1920 roku sporny obszar Śląska Cieszyńskiego pomiędzy Polskę i Czechosłowację. Granicę państwową poprowadzono grzbietem Beskidu Śląskiego i środkiem rzeki Olzy, dzieląc Cieszyn – historyczną stolicę regionu – na część polską i czechosłowacką. Po stronie czechosłowackiej, którą zaczęto nazywać Zaolziem, zostało ok. 150 tysięcy Polaków. Polacy prowadzili od połowy XIX w. walkę z Niemcami o Śląsk Cieszyński, którą wygrali Czesi.

Zaolzie kością niezgody

Zaolzie stało się przysłowiową kością niezgody między Polakami a Czechami. W wyniku kryzysu państwowości czechosłowackiej po dyktacie monachijskim, w październiku 1938 roku Zaolzie zostało zajęte przez wojsko polskie. Władze polskie starały się szybko spolonizować Zaolzie i wprowadzić nowe porządki na uzyskanym terenie. Zamknięto czeskie szkoły. Dobrowolnie lub pod przymusem wysiedlono 35 tys. Czechów – głównie tych, którzy przybyli na Zaolzie po 1920 roku, oraz 5 tys. Niemców. Polacy na Zaolziu przyjęli ten fakt jako naprawę krzywdy historycznej i sprawiedliwe, zwycięskie zakończenie ucisku ludności polskiej pod rządami czeskimi. Dla wielu powrót Zaolzia do Polski w 1938 roku był naprawieniem krzywdy dziejowej, jaka została popełniona wobec zaolziańskiego szczepu narodu polskiego, a nawet rozumiane przez niektórych jako „wielkie dzieło Boże".

Na rynku księgarskim pojawiły się przypominające o cierpieniu Zaolziaków, ale pełne optymizmu publikacje Zaolzie jest nasze (zbiorowa praca pod red. Stanisława Rusina) i Śląsk za Olzą Pawła Hulki Laskowskiego (1881–1946). Gustaw Morcinek (1891–1963) opublikował krótką powieść Maszerować o starciach harcerzy zaolziańskich z czeskimi żandarmami i strażą graniczną. W powieści opisana jest m.in. śmierć Witolda Regera (1906–1938), syna posła i działacza socjaldemokratycznego Tadeusza Regera (1872–1938). Obok Morcinka przyłączenie Zaolzia do Polski w 1938 roku upamiętnili w swej twórczości literackiej Edmund Osmańczyk (1913–1989), Zdzisław Hierowski (1911–1967), Zbyszek Bednorz (1913–2010) oraz liczni regionalni poeci i pisarze. W społeczeństwie wybuchła fala triumfalizmu: „Polska Macierzy! Idziemy do Ciebie nie na rok, nie na dwa – na zawsze!". Jednak za rok wybuchła wojna i wszystko potoczyło się inaczej.

Zaolzie w czasie okupacji niemieckiej

W czasie wojny Zaolzie wcielono bezpośrednio do Rzeszy Niemieckiej, do Okręgu Rzeszy Śląsk (od 1941 roku do Okręgu Rzeszy Górny Śląsk), rejencji katowickiej i powiatu Teschen (zniemczona nazwa Cieszyna). Od początku wojny na terenie Zaolzia działały polskie organizacje podziemne. Już w pierwszych dniach okupacji dał się tu odczuć hitlerowski terror. Doszło do pierwszych egzekucji i aresztowań znanych działaczy polskich, zwłaszcza spośród inteligencji. Szczególne nasilenie aresztowań nastąpiło wiosną 1940 roku, w ramach ogólnej rozprawy Niemców z inteligencją polską, znaną pod kryptonimem akcji „AB", w wyniku której ok. 1500 osób wywieziono do obozów koncentracyjnych. Na liście ofiar tej akcji znaleźli się nauczyciele, lekarze, inżynierowie, księża oraz inni przedstawiciele inteligencji polskiej.

Ograniczanie, a następnie likwidacja wszelkich przejawów polskości były podstawowym elementem polityki władz hitlerowskich na obszarze całej rejencji katowickiej. Na terenie byłego Księstwa Cieszyńskiego w Boguminie, Frysztacie i Piotrowicach zorganizowano przeznaczone dla Polaków obozy odosobnienia, zwane Polenlagrami. W Cieszynie Zachodnim (dziś Czeski Cieszyn) utworzono wielki wielonarodowościowy obóz jeniecki Stalag VIII D. Według niezweryfikowanych danych, podczas okupacji niemieckiej na Śląsku Cieszyńskim zginęło z rąk hitlerowskich łącznie prawie 3 tys. Polaków, z czego ok. 1500 osób na Zaolziu. Nie należy również zapominać o pochodzących z tego regionu ofiarach stalinowskich represji okresu wojny. Mowa tu głównie o wojskowych, policjantach i działaczach przysposobienia wojskowego, którzy na początku wojny musieli opuścić Śląsk Cieszyński przed nacierającymi wojskami niemieckimi i przemieszczali się na wschód wraz z armią i aparatem władzy. Ci spośród nich, którzy dotarli na tereny znajdujące się pod okupacją sowiecką, podzielili tragiczny los oficerów internowanych w Kozielsku, Ostaszkowie i Starobielsku. Historyk czeski Mečislav Borák zestawił listę ofiar zbrodni katyńskiej z terenów obecnej Republiki Czeskiej. Zawierała ona nazwiska 485 osób, a wraz z przypadkami do tej pory niewyjaśnionymi – 546, z czego niecałą połowę (w sumie 230 osób) tworzą ci, którzy urodzili się na Zaolziu; reszta przeprowadziła się tutaj lub dostała przydział służbowy na krótko przed rozpoczęciem wojny.

Pod władzą komunistyczną

Po opuszczenia terenów Zaolzia przez Niemców na początku maja 1945 roku próbowano tam bezskutecznie wprowadzić polską administrację państwową. Po wojnie władze czechosłowackie stwierdziły jednostronnie, że zatwierdzona przez rząd czechosłowacki w 1938 roku zmiana graniczna jest nieważna. Jeszcze dwa lata po wojnie niektóre środowiska zaolziańskie żywiły nadzieję na ponowne przyłączenie Zaolzia do Polski. Rozważano możliwość interwencji zbrojnej polskiego wojska na Zaolziu lub wzniecenia powstania przeciw Czechom. Tym razem jednak przede wszystkim sowieccy politycy nie byli zainteresowani ewentualnym konfliktem między przyszłymi sojusznikami (wasalami), niezależnie od jego przyczyny i starali się napięcie to łagodzić. W końcu Józef Stalin (1878–1953) zmusił obie strony do zawarcia umowy. Dnia 10 marca 1947 roku podpisano w Warszawie między Czechosłowacją a Polską Układ o przyjaźni i współpracy wzajemnej, który przyniósł względną stabilizację i dał możliwość działalności kulturalnej mniejszości polskiej w Czechosłowacji i czeskiej w Polsce.

Sporne tereny Zaolzia zostały, zgodnie z życzeniem Stalina, przyznane Czechosłowacji, a 13 czerwca 1958 roku rządy PRL i CSR podpisały porozumienie o delimitacji wzajemnej granicy, ostatecznie zostawiające Zaolzie w granicach Czechosłowacji. Strona czeska zobowiązała się przestrzegać praw polskiej mniejszości narodowej na Zaolziu (szkoły z polskim językiem nauczania, organizacje polskie, polskie gazety) oraz zrzekła się roszczeń do terytoriów znajdujących się pod władzą polską.

Polski Październik w roku 1956 był prawdopodobnie ostatnim okresem, w którym Zaolziacy odczuwali wzajemną dumę i jedność z narodem w kraju, oczywiście na przekór niewybrednej kampanii politycznej reżimu w Czechosłowacji. Jednak później między Zaolziakami i Polakami zaczęła tworzyć się przepaść mentalna. Proces ten uległ przyspieszeniu się w czasie Praskiej Wiosny w 1968 roku, podczas której trudno było nie identyfikować się z czeskim i słowackim dążeniem do wolności, podczas gdy propaganda w Polsce perfidnie sączyła podejrzliwość wobec niego. Zwłaszcza udział polskiego wojska w inwazji armii Układu Warszawskiego latem 1968 roku pozostawił osad wstydu.

Tych przemian w mentalności nie zmieniły już zasadniczo kolejne wydarzenia polskie, takie jak pontyfikat papieża Polaka Jana Pawła II (1920–2005) i „Solidarność". Wówczas niejeden Zaolziak zgadzał się z tezą głoszoną przez propagandę odrestaurowanego reżimu, że wiecznie strajkujący Polacy sami są sobie winni, że w kraju panuje kryzys gospodarczy. Poza tym stan wojenny w Polsce dał władzom czechosłowackim nowy pretekst do uszczelnienia granicy, a nawet do próby jednostronnego zlikwidowania małego ruchu granicznego. Zaolziańskie elity zostały w izolacji. Jeżeli ktoś się nimi interesował, to najczęściej czeska służba bezpieczeństwa. Zaś Polacy z Polski wstyd wobec Czechów z roku 1938 przykryli wstydem roku 1968, z kacem moralnym i poczuciem winy, odkrywali nowe głębie kontaktów z Czechami w kręgach dysydenckich w ramach Solidarności Czesko-Polskiej, szerokim łukiem omijając Zaolzie.

Przemiany ustrojowe

W 1989 roku po zwycięstwie aksamitnej rewolucji zmieniły się warunki kształtujące życie społeczno-polityczne w Czechosłowacji (Republice Czeskiej). Dla mniejszości narodowych otworzyły się zupełnie nowe możliwości działania. Zasadniczym pytaniem dla Polaków na Zaolziu okazała się kwestia powołania nowej reprezentacji mniejszości polskiej . W praktyce obok siebie rozwijały się dwie koncepcje. Jedna część działaczy uważała, że reprezentantem polskiej mniejszości powinna być narodowa partia polityczna. Druga cześć zaolziańskich Polaków, zapewne pod wpływem filozofii politycznej Václava Havla i „euforii aksamitnej", obstawała przy zdaniu, że reprezentacja powinna wzejść z klucza obywatelskiego, poza strukturami politycznymi. W ten sposób utworzyła się dwutorowa struktura.

Z jednej strony powstała Sekcja Polska Politycznego Ruchu Coexistentia-Wspólnota, który reprezentował mniejszości narodowe w Czechosłowacji, a szczególnie opierał się o siłę elektoratu mniejszości węgierskiej w południowej Słowacji. Węgrzy chętnie zawarli układ z Polakami z Zaolzia, gdyż w ten sposób swój regionalny projekt polityczny mogli rozszerzyć na całą republikę i prezentować swój ruch polityczny jako reprezentanta wszystkich mniejszości narodowych w Czechosłowacji. W okresie szczytowym na początku lat dziewięćdziesiątych Coexistentia-Wspólnota w zastępstwach gminnych w południowej Słowacji i na Zaolziu miała niespełna dwa i pół tysiąca swych przedstawicieli. W organach ustawodawczych republiki zasiadali z ramienia tej partii przedstawiciele narodowości polskiej (Władysław Niedoba, Stanisław Gawlik). Jednak po podziale Czechosłowacji i przymusowym rozstaniu się polskich i węgierskich partnerów, którzy znaleźli się teraz w dwu odrębnych republikach, ruch ten po stronie czeskiej stracił swe wpływy i jego znaczenie stało się marginalnym.

Z drugiej strony inna grupa działaczy polskich, związana z Sekcją Polską Forum Obywatelskiego, wytworzyła inny model rekrutacji reprezentacji mniejszości polskiej – dziewięcioosobową Radę Polaków, która później przekształciła się w Kongres Polaków a Rada stała się organem wykonawczym Kongresu. Chodziło o typowy twór „czasów aksamitnych" – reprezentację, która nie była wyłoniona w wyniku rywalizacji politycznej, ale jako przejaw partycypacji mniejszości polskiej w strukturach społeczeństwa obywatelskiego. Mniejszość poza strukturami politycznymi spośród siebie w poszczególnych gminach i środowiskach oraz organizacjach polskich wybierała swych przedstawicieli, którzy następnie wybierali na Zgromadzeniu Ogólnym Kongresu Polaków organ reprezentacyjny Kongresu Polaków – Radę Polaków. Po rozpadu Czechosłowacji i powstaniu samodzielnej Republiki Czeskiej 1.1.1993 roku w rywalizacji między Coexistentią-Wspólnotą a Kongresem Polaków w RCz dominację zyskał ten ostatni, który obecnie uważany jest za reprezentanta mniejszości polskiej. Akces do Kongresu Polaków złożyły wszystkie organizacje polskie działające na terenie Republiki Czeskiej oraz przedstawiciele gmin, w których żyją Polacy.

Szkolnictwo polskie

W Republice Czeskiej działa aktualnie sieć polskich placówek edukacyjnych składająca się z przedszkoli, szkół podstawowych, jednego gimnazjum i polskich klas w jednej szkole średniej. Całe szkolnictwo polskie skupia się na terytorium powiatów Karwina i Frydek-Mistek, czyli na terenie Zaolzia.

W roku szkolnym 2019/2020 działało na Zaolziu 19 przedszkoli z polskim językiem nauczania (większość z nich jest podporządkowana pod dyrekcję szkoły polskiej lub czeskiej), do których uczęszczało w 37 klasach (oddziałach) 761 dzieci; pięć przedszkoli czesko-polskich 5 klas, 61 dzieci; piętnaście szkół małoklasowych (rocznik 1-5) i dziesięć szkół pełnych (rocznik 1-9) z polskim językiem nauczania – razem 131 klas, 1974 uczniów, gimnazjum z polskim językiem nauczania w Czeskim Cieszynie i klasy z polskim językiem nauczania w Akademii Handlowej w Czeskim Cieszynie – razem około 350 uczniów . Aktualna sieć szkolnictwa polskiego pokrywa zapotrzebowania mniejszości polskiej. Szkoły polskie mają niższe limity potrzebne do utworzenia klasy, ale kiedy i te nie byłyby spełnione, to istnieje możliwość uzyskania wyjątku. W polskich placówkach minimalna przeciętna ilość uczniów w klasach podstawówki wynosi dwunastu uczniów, w czeskich – siedemnastu. W związku z małą liczbą dzieci w polskich szkołach coraz częściej pojawiają się klasy łączone – tzn., że w jednej klasie uczy się więcej roczników. W gminie Stonawa w przeszłości nauka w języku polskim została zachowana nawet przy liczbie ośmiorga dzieci. Sytuacja taka powoduje, że szkolnictwo polskie jest bardziej kosztowne, ale kiedy gmina godzi się z takim stanem, to szkoła (klasa) może istnieć.

System organizacyjny szkolnictwa polskiego w Republice Czeskiej obecnie wygląda następująco: przedszkola, trzy roczniki, dzieci w wieku 3-6 lat; I stopień szkoły podstawowej, pięć roczników – 6-10 lat; II stopień szkoły podstawowej, cztery roczniki – 11-15 lat; szkoły ponadpodstawowe: gimnazjum , szkoły średnie – cztery roczniki.

Szkoły są częścią systemu edukacyjnego Republiki Czeskiej w pełnym wymiarze programów nauczania. W ich ramach placówki mają możliwość przystosować ogólnopaństwowy program (tzw. RVP – Rámcový vzdělávací program) do własnych potrzeb i wytworzyć sobie własny szkolny program (tzw. ŠVP – Školský vzdělávací program). Szkoły czeskie najczęściej wzmacniają naukę języków obcych lub matematyki, szkoły polskie – wprowadzają naukę języka polskiego. Mogą też korzystać z polskich podręczników i to nie tylko do nauki języka polskiego, ale i historii narodowej.

Nauka wszystkich przedmiotów odbywa się w języku polskim, oprócz języka czeskiego (od drugiej klasy), który jest oczywiście obowiązkowy. Uczniowie w trzecim roczniku szkoły podstawowej rozpoczynają naukę dalszego języka obcego (język angielski). Na drugim stopniu szkoły podstawowej placówki szkolne mają obowiązek zaproponować uczniom kolejny język obcy (najczęściej niemiecki, hiszpański, włoski lub ostatnio coraz bardziej popularny rosyjski).

Szczególnie ważnym zagadnieniem w sprawnym funkcjonowaniu szkolnictwa narodowościowego jest wykształcona kadra nauczycieli. Nauczyciele są absolwentami wyższych uczelni pedagogicznych w RC i w Polsce. Dyrektorzy poszczególnych placówek szkolnych dbają, by ich pracownicy posiadali odpowiednie wykształcenie i specjalizację. Według czeskiego prawa nauczyciel uczący w szkole podstawowej musi posiadać wykształcenie wyższe. Nauczyciele regularnie dokształcają się na kursach organizowanych również przez instytucje w Polsce. Na ośmiu uniwersytetach w Republice można studiować język polski jako samodzielny kierunek (Brno, Hradec Králové, Olomouc, Opava, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Ústí na Labem).

Dla potrzeb polskiego szkolnictwa z dniem 1 stycznia 1995 roku zostało powołane przez Ministerstwo Szkolnictwa, Młodzieży i Wychowania Fizycznego w RC Centrum Pedagogiczne dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego w Czeskim Cieszynie. Jest to jedyna tego typu placówka w Republice Czeskiej, będąca instytucją doskonalenia zawodowego, kształcenia ustawicznego oraz aktywnej współpracy europejskiej, otwarta na innowacje i dążąca do podkreślenia tożsamości i specyfiki Euroregionu Těšínské Slezsko – Śląsk Cieszyński.

Do jej podstawowych działań należy wspomniane już doskonalenie zawodowe pracowników pedagogicznych, pomoc metodyczna i dydaktyczna dla placówek oświatowych z polskim językiem nauczania, wydawanie pomocy metodycznych – czasopisma „Jutrzenka" i „Ogniwo", organizowanie konkursów i olimpiad dla dzieci i młodzieży a także czesko-polska współpraca transgraniczna i europejska oraz prowadzenie biblioteki pedagogicznej.

W przeszłości liczba dzieci w szkołach z polskim językiem nauczania malała. Przyczyn obniżanie się w przeszłości liczby szkół i uczniów należy szukać w ogólnej sytuacji politycznej, w mieszanych narodowościowo małżeństwach, w niżu demograficznym, szkodach górniczych, które wypędziły polskie rodziny ze swych domostw do wielkich anonimowych osiedli, stopniowej likwidacji polskiego szkolnictwa zawodowego i w specyficznej zmianie mentalności młodej generacji Zaolziaków, podważających celowość uczenia się w języku polskim, które mogłoby utrudniać dalsze kształcenie i awans zawodowy. Owszem w ostatnich latach liczba dzieci uczących się w polskich szkołach w Republice Czeskiej wzrasta. Rodzice z małżeństw mieszanych coraz częściej decydują się na wysłanie swego dziecka do szkoły polskiej.

Życie organizacyjne i kulturalne

W Republice Czeskiej istnieje niespełna 30 organizacji polskich, wśród nich największa Polski Związek Kulturalno-Oświatowy liczy przeszło 10 tys. członków. Przy poszczególnych Kołach Miejscowych PZKO działają dziesiątki chórów zespołów tanecznych, klubów młodych.

Dla wsparcia szkolnictwa polskiego największe znaczenia ma Macierz Szkolna w Republice Czeskiej, która zrzesza rodziców uczniów szkół polskich. Na Zaolziu działa dziewięć drużyn harcerskich i gromad zuchowych zrzeszających około czterystu harcerzy i zuchów. Są organizacje branżowe takie jak Polskie Towarzystwo Medyczne, Towarzystwo Nauczycieli Polskich, Zaolziańskie Towarzystwo Fotograficzne czy Polskie Stowarzyszenie Artystów Plastyków. Jest organizacja młodzieżowa (Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej), organizacja akademicka działająca w ramach PZKO (Sekcja Akademicka Jedność) oraz organizacja sportowa Polskie Towarzystwo Turystyczno-Sportowe „Beskid Śląski". Promocją polskiej książki na Zaolziu zajmuje się Stowarzyszenie Przyjaciół Polskiej Książki. Wysoki poziom artystyczny prezentują zespoły zrzeszone w Polskim Towarzystwie Artystycznym „Ars Musica". Z organizacji działających poza Zaolziem warto odnotować Klub Polski w Pradze oraz Klub Polonus w Brnie. Warto wspomnieć o Kole Polskich Kombatantów i Rodzinie Katyńskiej w Republice Czeskiej. W Czeskim Cieszynie między innymi dzięki staraniom wiceburmistrza Czeskiego Cieszyna Stanisława Folwarcznego odsłonięto tablice z nazwiskami ofiar zbrodni katyńskiej z Zaolzia.

Chlubą Polaków w Republice Czeskiej jest działająca od 1951 roku Scena Polska Teatru Cieszyńskiego – jedyny polski teatr profesjonalny poza granicami Polski. Scena Polska wystawia zazwyczaj w ciągu roku pięć premier teatralnych. Dzieci mogą uczęszczać na przedstawienie profesjonalnego Teatru Lalek „Bajka".

Oświata, media

W Republice Czeskiej długoletnią tradycję ma prasa polska. Kongres Polaków w Republice Czeskiej wydaje gazetę Polaków w Republice Czeskiej „Głos", natomiast Polski Związek Kulturalno-Oświatowy miesięcznik kulturalny „Zwrot". Oba periodyki pojawiają się od czasu powojennego i są najdłużej wydawanymi czasopismami mniejszościowymi w Republice Czeskiej. Na rynku księgarskim regularnie każdorocznie pojawiają się książki zaolziańskich autorów. Pojawia się proza i poezja polska. W języku polskim pojawiają się opracowania naukowe miejscowych autorów, pracowników akademickich na czeskich uczelniach.

Państwo czeskie w ustawach dotyczących radia publicznego oraz telewizji publicznej zapisało obowiązek emisji audycji w języku ojczystym mniejszości narodowych. W przypadku mniejszości polskiej jest on realizowany przez redakcję polską rozgłośni Radia Czeskiego w Ostrawie, która od 1950 roku nadaje każdego dnia audycję półgodzinną w języku polskim. Telewizja publiczna ze studia w Ostrawie od 2003 roku emituje raz w tygodniu pięciominutowe wiadomości w języku polskim.

Przy Kongresie Polaków w Republice Czeskiej istnieje od 1993 roku Ośrodek Dokumentacyjny, profesjonalna placówka naukowa specjalizująca się w dziedzinie archiwistyki i muzealnictwa. Działalność Ośrodka Dokumentacyjnego KP jest bardzo bogata. W ciągu roku Ośrodek odwiedza przeciętnie około dwustu badaczy, którzy korzystają ze zgromadzonych tam materiałów źródłowych. Ponadto placówka prowadzi działalność wydawniczą i do tej pory wydała trzynaście publikacji dotyczących dziejów Śląska Cieszyńskiego, które mogą służyć jako źródło podstawowych informacji do edukacji regionalnej. Liczba ta jest jednak niepełna, gdyż Ośrodek czy Kongres, jako partner merytoryczny bądź finansowy, stoi za wielu dalszymi wydawnictwami historycznymi na Zaolziu. Ośrodek wspólnie z Książnicą Cieszyńską wydaje również serię wydawniczą źródeł historycznych do dziejów Śląska Cieszyńskiego Bibliotheca Tessinensis. Organizuje też konferencje naukowe i realizuje wystawy edukacyjne i historyczne, które są jednym z najbardziej widocznych efektów jego działalności.

ODESZLI

STANISŁAW PAWLISZEWSKI (1930-2022)

8 lipca 2022 roku zmarł ambasador Stanisław Pawliszewski, zasłużony dyplomata i działacz społeczny pracujący na rzecz umacniania współpracy polsko-brazylijskiej. Pamiętamy go jako dobrego człowieka, świetnego organizatora, osobę zawsze aktywną i niezwykle zaangażowaną w działalność Towarzystwa Polsko-Brazylijskiego.

Stanisław Zenon Pawliszewski urodził się 12 września 1930 roku. Po ukończeniu studiów w zakresie filologii angielskiej na Uniwersytecie Warszawskim w 1955 roku pracował jako redaktor Polskiego Radia dla Zagranicy. W latach 1958–1960 był tłumaczem języka angielskiego w Delegacji Polskiej do Międzynarodowej Komisji Nadzoru i Kontroli w Wietnamie. W 1961 roku podjął pracę w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Jako dyplomata pełnił m.in. funkcję chargé d'affaires w Ghanie, był radcą ambasady w Kairze, radcą-ministrem, ambasady w Waszyngtonie (w 1978 roku kierował nią jako chargé d'affaires a.i.).

Zwieńczeniem jego dyplomatycznej kariery była funkcja ambasadora Polski w Brazylii latach 1986–1991. Po powrocie z Brazylii przeszedł w 1992 roku na emeryturę. W 1997 roku wybrany został prezesem zarządu Towarzystwa. Funkcję tę pełnił nieprzerwanie do 4 czerwca 2022 roku.

Należy podkreślić, że Towarzystwo Brazylijsko-Polskie im. Ruy Barbosy w Warszawie, taka bowiem była pierwotna nazwa Towarzystwa Polsko-Brazylijskiego, powstało w 1929 roku i miało służyć intensyfikacji kontaktów między obu krajami, zwłaszcza ze względu na wielusettysięczną emigrację polską w Brazylii. Brazylia była pierwszym państwem Ameryki Łacińskiej, które już w sierpniu 1918 roku uznało niepodległą i zjednoczoną Polskę. Od początku swojego istnienia Towarzystwo prowadziło szeroką działalność popularyzującą wiedzę o Brazylii, jej kulturze, stosunkach polsko-brazylijskich i Polonii brazylijskiej, organizując imprezy m.in. z okazji Święta Narodowego Brazylii, koncerty, naukę języka portugalskiego, pokazy filmowe. Działały także biblioteka i czytelnia z prasą brazylijską. W założenia działalności Towarzystwa wpisana jest ścisła współpraca ze Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska".

ZBIGNIEW CIECHANOWSKI (1932-2022)

W wieku 90 lat zmarł Zbigniew Ciechanowski, jeden z pionierów Koszalina, twórca Światowego Festiwalu Chórów Polonijnych w Koszalinie. Był wieloletnim Prezesem Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" w Koszalinie oraz dyrektorem Młodzieżowego Domu Kultury w Koszalinie.

Zbigniew Ciechanowski pochodził z Bydgoszczy. Do Koszalina przyjechał w 1952 roku z nakazem pracy. Został instruktorem do spraw sportu i turystyki w Domu Harcerza, by niedługo potem objąć stanowisko kierownika tej instytucji, która z czasem została przekształcona w Młodzieżowy Dom Kultury. Szefem placówki Ciechanowski był do 1969 roku. W kolejnych latach był też m. in. dyrektorem wydziału kultury w Urzędzie Wojewódzkim, zakładał też liceum plastyczne w Koszalinie. Zbigniew Ciechanowski był wieloletnim dyrektorem Festiwalu Chórów Polonijnych w Koszalinie. Do 1990 roku pełnił funkcję wiceprezesa Oddziału Towarzystwa Łączności z Polonią Zagraniczną „Polonia" w Koszalinie. Następnie do 2002 roku był sekretarzem koszalińskiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska", a od 2003 roku przez kolejne 10 lat jego prezesem.

MIECZYSŁAW GIL (1944-2022)

Mieczysław Gil urodził się w 1944 roku w Gacach Słupieckich koło Staszowa. Po ukończeniu technikum w latach 1963-1982 pracował w Hucie im. Lenina w Krakowie. Od 1978 roku był redaktorem pisma zakładowego „Głos Nowej Huty". W latach 1964-1981 należał do PZPR. W marcu 1968 roku został zawieszony na stanowisku mistrza za odmowę udziału w bojówkach mających pacyfikować manifestacje studenckie. Przed 1980 roku kolportował niezależne pismo „Robotnik" oraz ulotki Studenckiego Komitetu Solidarności.

W sierpniu 1980 roku uczestniczył w strajku, był rzecznikiem na Wydziale Stalowni Martenowskiej HiL. Od września 1980 roku należał do „Solidarności". Wchodził w skład zarządu Komisji Robotniczej Hutników, doradzał KRH podczas rozmów i podpisywania porozumienia z dyrekcją. Został wiceprzewodniczącym MKZ Kraków (od grudnia MKZ Małopolska), odpowiedzialnym za sekcję prasy. W styczniu 1981 roku został przewodniczącym MKZ, od 17 marca 1981 roku przewodniczący KRH, przedstawiciel HiL w Sieci. 17 maja 1981 roku współorganizował biały marsz po zamachu na Jana Pawła II. W lipcu 1981 roku wybrany delegatem na I WZD Regionu Małopolska, delegat na I KZD i członek KK.

Po wprowadzeniu stanu wojennego był uczestnikiem strajku w HiL w okresie 13-16 grudnia 1981 roku – przewodniczący RKS „Solidarność" Regionu Małopolska. Po pacyfikacji huty pozostał w ukryciu. Został zatrzymany 13 stycznia 1982 roku. 25 lutego komunistyczny sąd skazał go na cztery lata więzienia. Został osadzony w ZK w Krakowie, Raciborzu, Strzelcach Opolskich, Kłodzku i Strzelinie. 25 listopada 1983 roku został zwolniony na mocy amnestii. W III 1982 roku zwolniono go z pracy, a ZUS odmówił przyznania mu III grupy inwalidzkiej mimo udokumentowanej choroby.

Od 1983 roku współorganizował Duszpasterstwo Ludzi Pracy, był zaangażowany w msze za Ojczyznę, m.in. w Krakowie-Mistrzejowicach, Warszawie, Piekarach Śląskich, Tarnowie i Dębicy. W latach 1983-1989 utrzymywał się z rolnictwa. W latach 1984-1989 był kilkadziesiąt razy zatrzymywany i przesłuchiwany. Od października 1986 roku prowadził jawną działalność na czele reaktywowanej KRH „Solidarności" (m.in. z Edwardem Edmundem Nowakiem, Janem Ciesielskim i Stanisławem Handzlikiem). W dniach 26 kwietnia – 5 maja 1988 roku uczestniczył w strajku w HiL. Wraz z Ciesielskim i Handzlikiem przejął kierowanie strajkiem. Po pacyfikacji protestu hutników został pobity i aresztowany. Zwolniono go po 14 dniach zwolniony na skutek interwencji przedstawicieli kurii. Od 25 września 1988 roku działał w KKW, a później w KO przy Przewodniczącym „S" Lechu Wałęsie. 27 stycznia 1989 roku w Magdalence koło Warszawy uczestniczył w spotkaniu przygotowawczym do okrągłego stołu. Uczestnik obrad plenarnych okrągłego stołu oraz zespołu ds. gospodarki i polityki społecznej. 10 kwietnia 1989 roku znalazł się w Małopolskim Komitecie Obywatelskim. W latach 1989-2004 był ponownie zatrudniony w HiL (od 1990 roku Huta im. Tadeusza Sendzimira). W latach 1989-1992 pełnił funkcję przewodniczącego KRH w HiL.

W latach 1989-1991 został posłem z listy KO „S". 1990-1992 delegat na WZD Regionu Małopolska i KZD „S". W 1990 roku współzałożyciel Stowarzyszenia „Wspólnota Polska", od marca 1990 roku pracował w redakcji dziennika „Czas Krakowski". W latach 1991-1993 był posłem z listy Krakowska Koalicja Solidarni z Prezydentem. W 1993 roku został redaktorem naczelnym dziennika „Nowa Gazeta". W latach 1996-1999 był w Partii Chrześcijańskich Demokratów, a w latach 1999-2002 w Porozumieniu Polskich Chrześcijańskich Demokratów, szef struktur małopolskich.

W latach 1998-2002 pełnił funkcję radnego Sejmiku Województwa Małopolskiego z listy AWS. Od 2005 roku był doradcą prezesa w Agencji Rozwoju Przemysłu w Warszawie oraz pełnił funkcję prezesa Stowarzyszenia Polskich Chrześcijański Demokratów.

Został odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (2006) oraz Krzyżem Wolności i Solidarności (2017).

DOMY POLSKIE W CZECHACH

BOGUMIN–SKRZECZOŃ

Budynek, w którym od 1973 roku działa Dom Polski Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego, został wzniesiony w 1901 roku. Celem głównym Domu jest tu szerzenie polskiej kultury i tradycji w środowisku lokalnym, współpraca z kołami PZKO oraz z zaprzyjaźnionymi organizacjami w Polsce. Organizowane są tu stałe imprezy, jak: Powitanie Wiosny, Jajecznica, festyn ogrodowy, turniej w tenisie stołowym, a także próby mieszanego chóru „Hasło", prelekcje, spotkania wigilijne, bale czy cykliczne zebrania sprawozdawczo-wyborcze Zarządu Koła PZKO. Na piętrze budynku znajduje się Izba Tradycji PZKO.

BYSTRZYCA

Dom Polski PZKO w Bystrzycy wzniesiony został w 1971 roku, od tej pory skupia życie społeczno-kulturalne miejscowych Polaków. Organizowane są tu występy zespołów tanecznych i teatralnych, chórów, koncerty muzyczne, wykłady, spotkania z historią, językiem polskim, bale, różne imprezy miejscowej polskiej szkoły i przedszkola. Dom otoczony jest parkiem, na terenie którego mieści się kort tenisowy, działa tam również kawiarnia-pub Qclub.

SIBICA

Dom Polski PZKO Sibica działa w obecnej siedzibie – budynku polskiej szkoły wzniesionym w 1873 roku – od roku 2003. W 2011 roku przeprowadzono remont generalny gmachu, sfinansowany m.in. przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" ze środków Senatu RP. W Domu Polskim PZKO Sibica rozwijana jest działalność kulturalno-oświatowa, mają miejsce spotkania tutejszych Polaków. Głównym celem jest kontynuacja tradycji i przekazywanie polskiego dziedzictwa na Zaolziu następnym pokoleniom. W cyklu rocznym odbywają się bale PZKO, wiosenne smażenie jajecznicy, wakacyjne kolonie dla dzieci, jesienne święto ziemniaka. Liczne są także spotkania rodzinne.

GNOJNIK

Początki Miejscowego Koła (MK) PZKO w Gnojniku sięgają września 1947 roku. Według pierwszego dochowanego spisu założycielami było 60 członków. W chwili obecnej pod koniec 2014 roku Miejscowe Koło liczy 95 członków. Członkowie MK PZKO działają społecznie na polu kulturalnym, sportowym, organizują wycieczki krajoznawcze, starają się zachować tradycje swoich przodków oraz utrzymać język polski. MK współpracuje z organami gminy i Polską Szkołą Podstawową i Przedszkolem im. Jana Kubisza. Jest właścicielem Domu PZKO, lokale wynajmuje także w celach organizowania uroczystości rodzinnych i imprez młodzieżowych z możliwością taniego zakwaterowania.

KARWINA FRYSZTAT

Dom Polski w Karwinie Frysztacie został wzniesiony przez Polski Związek Kulturalno-Oświatowy (PZKO) w 1976 roku (a w 2015 roku został ponownie uroczyście otwarty po remoncie) i pełni funkcję centrum polskości w tym mieście. Jego celem jest krzewienie kultury polskiej, utrzymanie tradycji polskiej na Zaolziu.

Działają tu m.in.: Chór „Hejnał" – Echo, Chór Kalina, Klub Kobiet, Klub Seniora, czy Klub Młodych. Z trzech pomieszczeń Domu Polskiego duża sala służy do urządzania koncertów, przedstawień teatralnych, bali, spotkań, imprez rodzinnych, wykładów i przedstawień teatru lalek „Bajka" dla pobliskiej szkoły i przedszkola; mała salka do prób i zebrań, zaś kuchnia do przygotowań posiłków. Dom dysponuje salą dużą oraz małą, kuchnią, holem z barkiem, tarasem i ogródkiem.

KARWINA RAJ

Dom PZKO (pierwotna drewniana szkoła wybudowana w 1949 roku) zakupiło MK PZKO w 1966 roku. Po gruntownym remoncie obiektu w 1967 roku nastąpiło uroczyste otwarcie.

Aktualnie Dom PZKO jest remontowany na bieżąco. Do dyspozycji jest wielka sala z nowymi krzesłami i stołami, mała salka (bar), wyposażona kuchnia (większość nowego inwentarza), schludne sanitariaty oraz duży ogród z ławkami. W Kole są organizowane różne imprezy, ostatki, zebrania, spotkania jubileuszowe, smażenie jajecznicy, obchody Dnia Kobiet, Dnia Matki, odpust połączony z festynem, wystawy, koncerty, prelekcje, odczyty, pokazy, zabawy, dyskoteki, wigilijki itp.

ŁOMNA DOLNA

Dom Polski został wybudowany w 1976 roku. Świetlica służy nie tylko realizacji bogatej działalności koła, lecz także jest udostępniana innym organizacjom oraz wynajmowana na imprezy prywatne.

W czasie wakacji jest wykorzystywana do realizacji obozów harcerskich. Po licznych remontach świetlica, dzięki staraniom młodych aktywnych członków zarządu, wygląda atrakcyjnie oraz posiada zaplecze niezbędne, aby kontynuować pracę społeczną rozpoczętą przez naszych dziadków przed 68 laty.

PATRONI ROKU 2022
MARIA GRZEGORZEWSKA

PREKURSORKA PEDAGOGIKI SPECJALNEJ – MARIA GRZEGORZEWSKA

Sto lat temu, 12 czerwca 1922 roku. w Warszawie, z inicjatywy Marii Grzegorzewskiej, patronki roku 2022, powstał Państwowy Instytut Pedagogiki Specjalnej. Jego podstawowym zadaniem było kształcenie i dokształcanie nauczycieli i wychowawców szkół podstawowych i średnich w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnościami, a także prowadzenie badań naukowych.

Maria Grzegorzewska urodziła się w 1887 roku w Wołuczy k. Rawy Mazowieckiej. Nauki pobierała w szkole w Warszawie, następnie rozpoczęła studia na wydziale przyrodniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Studiowała w Brukseli i Londynie, doktorat uzyskała na paryskiej Sorbonie, wtedy też postanowiła, że poświęci się pracy z osobami niepełnosprawnymi. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości wróciła do Warszawy i podjęła pracę w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, ówczesnym resorcie odpowiedzialnym za edukację. Zajmowała się w nim sprawami szkolnictwa specjalnego, zakładała szkoły specjalne, stworzyła też Seminarium Pedagogiki Specjalnej dla nauczycieli. To z jego połączenia z Instytutem Fonetycznym powstał Państwowy Instytut Pedagogiki Specjalnej. Maria Grzegorzewska objęła w nim stanowisko dyrektora i piastowała je aż do śmierci w 1967 roku.

Wśród pierwszych wykładowców Instytutu byli wybitni naukowcy i lekarze m.in. Józefa Joteyko, Tytus Benni, Janusz Korczak, Władysław Sterling. Jak zapisano w statucie placówki nauczyciele byli w niej kształceni w specjalnościach obejmujących „głuchych, niewidomych, upośledzonych umysłowo, upośledzonych moralnie i kalekich". Do wybuchu II wojny światowej mury Instytutu opuściło 660 dyplomowanych nauczycieli szkoły specjalnej. Po wojnie Instytut wznowił działalność już w 1945 roku. Przez kolejne lata wzrastała ranga instytutu oraz zakres jego działalności edukacyjnej i naukowej, a także formy organizacyjne. Od 2000 roku. uczelnia działa pod nazwą Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej.

W czasie II wojny światowej Maria Grzegorzewska zaangażowana była w tajne nauczanie, pracowała jako nauczycielka, kształciła nauczycieli, uczestniczyła też w pracy konspiracyjnej (pod pseudonimem „Narcyza"), a podczas Powstania Warszawskiego pełniła służbę jako sanitariuszka. Po wojnie, oprócz kierowania Instytutem, była profesorem w Katedrze Pedagogiki Specjalnej Uniwersytetu Warszawskiego. Do historii przede wszystkim jako twórczyni polskiej pedagogiki specjalnej, wiele miejsca w swych pracach poświęcała jednak ogólnie pojętemu etosowi zawodu nauczyciela, jego misji oraz kluczowej roli w procesie dydaktyczno-wychowawczym.

W 2021 roku Sejm podjął uchwałę ustanawiającą rok setnej rocznicy powstania Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej – Rokiem Marii Grzegorzewskiej. Jak przypomnieli posłowie, Grzegorzewska „mottem swego życia i życia kolejnych pokoleń pedagogów specjalnych, specjalistów pracujących na rzecz osób z niepełnosprawnościami uczyniła stwierdzenie: Nie ma kaleki – jest człowiek". Zdaniem Izby wciąż aktualne jest jej przesłanie: „Piękne słowa tylko szkodę przynoszą, jeśli nie są poparte czynem, choćby próbą działania".

HOTEL ZAMEK PUŁTUSK ★★★
Dom Polonii

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska"
Hotel Zamek Pułtusk * Dom Polonii**

ul. Szkolna 11, 06-100 Pułtusk
tel.: +48 23 692 90 00
mail: recepcja@zamekpultusk.pl
www.zamekpultusk.pl